

**HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ**

Piyano Anasanat Dalı

**ALEKSANDR NİKOLAYEViÇ SKRİABİN
OP. 8 VE OP. 42 ETÜTLER ÜZERİNE DOKU ANALİZİ**

Begümhan KES

Sanatta Yeterlik Sanat Çalışması Raporu

Ankara, 2020

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ

Piyano Anasanat Dalı

ALEKSANDR NİKOLAYEVIÇ SKRİABİN
OP. 8 VE OP. 42 ETÜTLER ÜZERİNE DOKU ANALİZİ

Begümhan KES

Sanatta Yeterlik Sanat Çalışması Raporu

Ankara, 2020

ALEKSANDR NİKOLAYEVIÇ SKRİABİN
OP. 8 VE OP. 42 ETÜTLER ÜZERİNE DOKU ANALİZİ

Danışman: Prof. Ayşe Binnur EKBER

Yazar: Begümhan KES

ÖZ

Müziğin soyut yapısını somuta çevirerek anlaşılmasına kolaylık sağlayan doku analizleri aracılığıyla daha yararlı öğrenimler gerçekleştirilmektedir. Bu çalışmada piyano eserlerinin doku analizi yöntemleri, ondokuzuncu yüzyıl piyano müziğine yön veren Aleksandr Nikolayeviç Skriabin'in etütleri ile açıklanmıştır. Araştırmaya etüt biçimi ile ilgili açıklamalar yapılarak başlanmış, Skriabin'in üç etüt albümü arasından seçilen op. 8 ve op. 42 etütlerine genel olarak bakılmıştır.

Skriabin'in yazdığı üst düzey performans tekniğine sahip konser etütleri, diğer etüt örneklerine oranla daha kompleks dokular sunmaktadır. Artistik ve müzikal değerleriyle piyano eğitiminin köklerini oluşturan bu etütler, birçok dokuyu içinde barındırması nedeniyle araştırmanın daha renkli ve esnek olmasını sağlamıştır.

Çalışmanın devamında, seçilen etütlerin melodi ve eşlik sunumlarının ayırt edilme yöntemleri açıklığa kavuşturulmuş, bu sunumlar yardımıyla yoğunluk ve alan ölçümleri yapılmıştır. Bu ölçümler bestecinin melodi ve eşlik sunumunu somut olarak ortaya koymakta, eserlerin dokusunu analiz etmek için gerekli sayısal verileri elde etmeyi sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Skriabin, doku, analiz, yoğunluk, alan, etüt

**TEXTURE ANALYSIS OF ALEXANDER NIKOLAYEVICH SCRIBIN'S
OP. 8 AND OP. 42 ETUDES**

Supervisor: Prof. Ayşe Binnur EKBER

Author: Begümhan KES

ABSTRACT

Through texture analysis which makes it easier to understand learning by shaping the abstract structure of music into the concrete has more beneficial achievements. In this study, texture analysis methods of piano works explained with etudes of Alexander Nikolayevich Scriabin which guided nineteenth-century piano music. At first, given information about the etude form, op. 8 and op. 42 etudes which are chosen from three etude albums of Scriabin has reviewed.

Concert etudes written by Scriabin which have high-level piano playing techniques have more complex textures in comparison with other etude types. These etudes which constitute roots of piano education with their artistic and musical values made the study more colorful and flexible by hosting lots of textures inside.

As study continuous, distinguishing methods of melody and accompaniment presentations of chosen etudes have been revealed, by these presentation examples, density and range measurements have been made. These measurements make the composer's melody and accompaniment presentations concrete provides numerical datasets for analyzing the texture of works.

Keywords: Scriabin, texture, analysis, density, range, etude

TEŞEKKÜR

Piyano ve tez yazım alıőmalarımnda sanat hayatıma kattığı önemi asla unutmayacağıım saygıdeğer hocam Prof. Ayşe Binnur EKBER'e teőekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER DİZİNİ

ÖZ.....	i
ABSTRACT.....	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
İÇİNDEKİLER DİZİNİ.....	iv
TABLolar DİZİNİ.....	vii
GÖRSEL DİZİNİ.....	viii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	ix
GİRİŞ.....	1
1. BÖLÜM: YÖNTEM.....	3
Problem Cümlesi.....	3
Alt Problemler.....	3
Araştırmanın Amacı.....	3
Araştırmanın Önemi.....	3
Sınırlılıklar.....	3
Araştırmanın Yöntemi.....	4
Araştırmanın Evreni.....	4
Araştırmanın Örneklemi.....	4
Verilerin Toplanması.....	4
2. BÖLÜM: ETÜT.....	5
2.1. Etüt Biçimi.....	5
2.2. Skriabin'in Op. 8 ve Op. 42 Etütlerine Genel Bakış.....	6
3. BÖLÜM: DOKU ANALİZİ.....	12
3.1. Doku.....	12
3.2. Melodi ve Eşlik Sunumunun Temel Tipleri.....	14
3.2.1. Tek Sesli Melodi Sunumu.....	15
3.2.2. Çift Sesli Melodi Sunumu.....	17
3.2.3. Akorlu Eşlik Sunumu.....	19
3.2.4. Arpejli Eşlik Sunumu.....	21
3.2.5. Değişken Eşlik Sunumu.....	22

3.2.6. Sarmal Eşlik Sunumu.....	23
3.2.7. Skriabin Etütlerde Melodi ve Eşlik Sunumu.....	23
3.2.8. Skriabin Etütlerde Karma Tip Sunum.....	24
3.3. Yoğunluk.....	34
3.3.1. Yoğunluk Numarası.....	35
3.3.2. Dikey Yayılım.....	37
3.3.3. Yoğunluk hacmi.....	37
3.3.4. Aralık Dağılımı.....	38
3.3.5. Skriabin Etütlerde Yoğunluk Ölçümleri.....	39
3.4. Alan.....	43
3.4.1. Alan Ortalaması.....	44
3.4.2. Uzaklık.....	47
3.4.3. Skriabin Etütlerde Alan Ortalaması.....	48
SONUÇ.....	76
KAYNAKLAR.....	78
EKLER.....	80
EK-1: Op. 8/1 Etüt Alan Ölçümleri.....	80
EK-2: Op. 8/2 Etüt Alan Ölçümleri.....	81
EK-3: Op. 8/3 Etüt Alan Ölçümleri.....	82
EK-4: Op. 8/4 Etüt Alan Ölçümleri.....	83
EK-5: Op. 8/5 Etüt Alan Ölçümleri.....	84
EK-6: Op. 8/6 Etüt Alan Ölçümleri.....	85
EK-7: Op. 8/7 Etüt Alan Ölçümleri.....	86
EK-8: Op. 8/8 Etüt Alan Ölçümleri.....	87
EK-9: Op. 8/9 Etüt Alan Ölçümleri.....	88
EK-10: Op. 8/10 Etüt Alan Ölçümleri.....	89
EK-11: Op. 8/11 Etüt Alan Ölçümleri.....	90
EK-12: Op. 8/12 Etüt Alan Ölçümleri.....	91
EK-13: Op. 42/1 Etüt Alan Ölçümleri.....	92
EK-14: Op. 42/2 Etüt Alan Ölçümleri.....	93
EK-15: Op. 42/3 Etüt Alan Ölçümleri.....	94

EK-16: Op. 42/4 Etüt Alan Ölçümleri.....	95
EK-17: Op. 42/5 Etüt Alan Ölçümleri.....	96
EK-18: Op. 42/6 Etüt Alan Ölçümleri.....	97
EK-19: Op. 42/7 Etüt Alan Ölçümleri.....	98
EK-20: Op. 42/8 Etüt Alan Ölçümleri.....	99
Etik Beyanı.....	100
Sanatta Yeterlik/ Sanat Çalışması Raporu Orijinallik Raporu.....	101
Proficiency in Art/ Art Work Report Originality Report.....	102
Yayımlama ve Fikrî Mülkiyet Hakları Beyanı.....	103

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1. Aleksandr Nikolayeviç Skriabin. Etüt Albümü Op. 8. 1894.....	6
Tablo 2. Aleksandr Nikolayeviç Skriabin. Etüt Albümü Op. 42. 1903.....	9
Tablo 3. Melodi sunum tipleri tablosu.....	23
Tablo 4. Eşlik sunum tipleri tablosu.....	24
Tablo 5. Op. 8 karma tip etütler tablosu.....	25
Tablo 6. Op. 42 karma tip etütler tablosu.....	31
Tablo 7. Op. 8 Etütlerde yoğunluk tablosu.....	40
Tablo 8. Op. 42 Etütlerde yoğunluk tablosu.....	42
Tablo 9. Skriabin etüt op. 42/7 alan ortalaması ölçümleri.....	51
Tablo 10. Op. 8/1 Ölçümler.....	53
Tablo 11. Op. 8/2 Ölçümler.....	54
Tablo 12. Op. 8/3 Ölçümler.....	55
Tablo 13. Op. 8/4 Ölçümler.....	56
Tablo 14. Op. 8/5 Ölçümler.....	57
Tablo 15. Op. 8/6 Ölçümler.....	58
Tablo 16. Op. 8/7 Ölçümler.....	59
Tablo 17. Op. 8/8 Ölçümler.....	60
Tablo 18. Op. 8/9 Ölçümler.....	61
Tablo 19. Op. 8/10 Ölçümler.....	62
Tablo 20. Op. 8/11 Ölçümler.....	63
Tablo 21. Op. 8/12 Ölçümler.....	64
Tablo 22. Op. 42/1 Ölçümler.....	65
Tablo 23. Op. 42/2 Ölçümler.....	66
Tablo 24. Op. 42/3 Ölçümler.....	67
Tablo 25. Op. 42/4 Ölçümler.....	68
Tablo 26. Op. 42/5 Ölçümler.....	69
Tablo 27. Op. 42/6 Ölçümler.....	70
Tablo 28. Op. 42/7 Ölçümler.....	71
Tablo 29. Op. 42/8 Ölçümler.....	72

GÖRSEL DİZİNİ

Görsel 1. Aleksandr Nikolayeviç Skriabin. Etüt Op. 8/8 (ölçü: 1- 3). 1894.....	15
Görsel 2. Aleksandr Nikolayeviç Skriabin. Etüt Op. 42/3 (ölçü: 1 - 2). 1903.....	16
Görsel 3. Aleksandr Nikolayeviç Skriabin. Etüt Op. 8/2 (ölçü: 1 -2). 1894.....	16
Görsel 4. Skriabin Etüt Op. 8/2'nin melodi partisinin iki porteye ayrılmış hali.....	16
Görsel 5. Aleksandr Nikolayeviç Skriabin. Etüt Op. 8/10 (ölçü: 1 - 5). 1894.....	17
Görsel 6. Aleksandr Nikolayeviç Skriabin. Etüt Op. 8/6 (ölçü: 1 - 3). 1894.....	17
Görsel 7. Aleksandr Nikolayeviç Skriabin. Etüt Op. 8/6 (ölçü: 17 – 19). 1894.....	18
Görsel 8. Aleksandr Nikolayeviç Skriabin. Etüt Op. 8/9 (ölçü: 1 – 2). 1894.....	18
Görsel 9. Aleksandr Nikolayeviç Skriabin. Etüt Op. 8/7 (ölçü: 1 - 3). 1894.....	18
Görsel 10. Aleksandr Nikolayeviç Skriabin. Etüt Op. 42/5 (ölçü: 40 - 41). 1903.....	19
Görsel 11. Aleksandr Nikolayeviç Skriabin. Etüt Op. 8/8 (ölçü: 1 - 3). 1894.....	20
Görsel 12. Aleksandr Nikolayeviç Skriabin. Etüt Op. 8/5 (ölçü: 1 - 3). 1894.....	20
Görsel 13. Skriabin Etüt Op. 8/5'in katmanları.....	20
Görsel 14. Aleksandr Nikolayeviç Skriabin. Etüt Op. 42/6 (ölçü: 1 - 2). 1903.....	21
Görsel 15. Aleksandr Nikolayeviç Skriabin. Etüt Op. 8/3 (ölçü: 1 - 4). 1894.....	22
Görsel 16. Skriabin Etüt Op. 8/3'ün oktav sesleri atılarak yeniden yazılmış hali.....	22
Görsel 17. Aleksandr Nikolayeviç Skriabin. Etüt Op. 8/7 (ölçü: 1 - 2). 1894.....	23
Görsel 18. Aleksandr Nikolayeviç Skriabin. Etüt Op. 8/11 (ölçü: 1 - 3). 1894.....	25
Görsel 19. Mistik akor/ Prometheus akoru/ Pleroma'nın akoru	36
Görsel 20. Aleksandr Nikolayeviç Skriabin. Etüt Op. 8/12 (ölçü: 1 - 2). 1894.....	36
Görsel 21. Görsel 20'nin eşlik partisinin akor dizilimine çevrilmiş hali.....	36
Görsel 22. Piyanoda notaların rakamsal karşılıkları.....	45
Görsel 23. Aleksandr Nikolayeviç Skriabin. Etüt Op. 42/7. 1903.....	49

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

Op.: Opus. Bestecinin eserlerinin bestelenme sırası.

Opp. Opus posthum. Bestecinin ölümünden sonra yayımlanan eserler.

Etüt Op. 42/7: 42 opuslu etüt kitabının 7. parçası.

GİRİŞ

Aleksandr Nikolayeviç Skriabin, eserleri, düşünceleri ve sanatçı kişiliğiyle ondokuzuncu yüzyılın dikkat çeken bestecilerindendir. 6 Ocak 1872'de Moskova'da doğan Rus besteci ve piyanist Skriabin ilk eğitimini harp okulunda almıştır. Daha sonra askerlik kariyerini müzik için bırakıp Moskova Konservatuvarı'na girmiştir. Burada Sergei Taneyev ile kompozisyon, Vasily Safonov ile piyano çalışmış, 1892'de piyano alanında altın madalya kazanarak mezun olmuştur. Çalışmalarını tamamladıktan sonra Paris, Brüksel, Amsterdam gibi şehirlerde hem piyanist hem de besteci olarak ün kazanmıştır.

Erken dönem eserleri Frédéric Chopin ve Franz Liszt etkisinde iken sonraki eserlerinde kendine özgü stili belirginleşmiştir. Minyatür formları kullanım biçimi ve piyanistik yazısı ile Chopin'e yakın bir tutum sergilemiştir. Zamanla eserlerindeki Chopin etkisi geride kalmış fakat teknik inceliğini her zaman korumuştur. En kalıcı eserleri minyatür biçiminde yazılmıştır. Beşincisinden itibaren kendi stilini aşmış olduğu ve piyano müziği felsefesinin sınırlarını zorladığı toplam 10 eşsiz sonatı vardır. Bu uhrevi piyano sonatlarının hiçbiri 20 dakikadan fazla sürmemektedir.

1898 - 1904 yılları arası Moskova Konservatuvarı'nda piyano öğretmenliği yaptıktan sonra yalnızca eser yazmaya yönelmiş, aynı zamanda Avrupa'nın çeşitli yerlerinde kendi bestelerini piyanoda seslendirmeye devam etmiştir (Blom, 1954, s. 830). Yazar Dmitry Merezhkovsky, şair Viacheslav Ivanov gibi isimler sayesinde aşına olduğu mistisizm ve sembolizm felsefesi Brüksel'de daha da pekişmiştir. Bu felsefe hayatının ve müziğinin çekirdeğini oluşturmuştur. 1914'te dudağında kan zehirlenmesi başlamış, bir süre sonra iyileşmiş, ancak birkaç ay içinde söz konusu rahatsızlık tekrar belirmiştir. 27 Nisan 1915'te 44 yaşında Moskova'da ölmüştür.

Skriabin, Rus literatüründe yaygın olan mistik ekole yoğun bir şekilde bağlı birkaç Rus besteciden biridir. Fikirlerindeki mistisizm ve armoni zenginliği oldukça dikkat çekicidir. Eserlerinde mistisizme yaptığı yoğun vurgu Richard Wagner'i etkilemiştir. Skriabin bu fikri parfümün de içinde olduğu her türlü güzel sanatlar ve yaratıcılık içeren dalı

sentezleyerek oluşturmuş, doruğa ulaştırmış ve kendi inanç sistemi haline getirmiştir (Blom, 1954, s. 831).

Skriabin'in eserleri üzerine yapılmış çalışmalar incelendiğinde söz konusu eserlerin çoğunlukla armoni, form, felsefe alanında ele alındığı, doku analizi ile ilgili araştırmalara nadiren yer verildiği saptanmıştır. Doku analizi uygulamak için genellikle orkestra ve oda müziği eserleri seçilmiş, orkestrasyonla ilgili değişiklikleri vurgulamakla yetinilmiştir. Yöntem ve terminoloji bu tip çok enstrümanlı araştırmalarda kullanılmış, piyano müziğine uyarlanmasına ilişkin çalışmalar yaygınlaşmamıştır. Doku analizinin piyano müziğine uygulanması ve Skriabin'in piyano eserlerinin doku analizi çerçevesinde incelenmesine ilişkin sonuçlar hakkında kısıtlı bilgi bulunmaktadır.

Bu çalışmada Skriabin'in yazdığı birçok eser arasından; diğer formlara oranla sınırlı sayıda motif barındırarak doku analizine kolaylık tanımaları, sağ ve sol el sunum biçimlerinin rahatlıkla ayırt edilmesinden dolayı analize zemin hazırlamaları, yorumcular tarafından sıklıkla seslendiriliyor olmaları nedenleriyle op. 8 ve op. 42 etüt albümleri seçilmiştir.

1. BÖLÜM: YÖNTEM

Bu bölümde Aleksandr Nikolayeviç Skriabin op. 8 ve op. 42 etütler üzerine doku analizi başlıklı çalışmanın hazırlık aşamasında ne tür yöntemlerin kullanıldığına dair bilgi verilmiştir.

Problem Cümlesi

Skriabin'in seçilen etütlerine doku analizi uygulandığında ne gibi bulgular elde edilebilmektedir?

Alt Problemler

- Seçili etütler üzerinde yoğunluk parametresine göre bir doku analizi gerçekleştirildiğinde ne tür verilere ulaşılmaktadır?
- Seçili etütler üzerinde alan parametresine göre bir doku analizi gerçekleştirildiğinde ne tür verilere ulaşılmaktadır?

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Skriabin'in seçilen etütlerinden yola çıkarak, doku analizinin terminolojisine değinmek ve örneklerle açıklamaktır.

Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, doku analizi yönteminin piyano enstrümanı üzerinde değerlendiriliş şeklini, doku ile ilgili alışılmış ifadelerin yerine rakamsal ve kesin ifadeler getirmeyi, müziğin soyut yapısını somuta indirmenin yollarını sunması açısından önemlidir.

Sınırlılıklar

- Bu çalışmada Skriabin'in op. 8 ve op. 42 piyano etütleri doku analizi kapsamında incelenmiştir.
- Çalışma, doku analizinin birkaç uygulama yönteminden biri olan yoğunluk ve alan parametrelerinin rakamsal hesaplamaları ile sınırlıdır.

Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırmada yazılı ve işitsel kaynak taraması yapılmış, betimsel araştırma tekniğinden yararlanılmıştır.

Araştırmanın Evreni

Bu çalışmanın evreni Skriabin'in etüt albümleridir.

Araştırmanın Örneklemi

Skriabin'in op. 8, op. 42 ve op. 65 olmak üzere 3 etüt albümü vardır. Bu çalışmada yorumcular tarafından çoğunlukla icra edilmesi ve piyanoda doku analizine uygunluğu nedeniyle Skriabin'in op. 8 ve op.42 etüt albümleri incelenmiştir.

Verilerin Toplanması

Veri toplama aracı olarak kaynaklarda belirtilen kitaplar, tezler, sözlükler, müzik ansiklopedileri, notalar ve internet ortamından yararlanılmıştır.

2. BÖLÜM: ETÜT

Bu bölümde etüt biçiminin tarihsel süreci ve Skriabin'in ilgili etütlerine dair bilgiler yer almaktadır.

2.1. Etüt Biçimi

Etütler, çalan kişinin mekanik ve teknik becerilerini geliştirmesi ve seçilen teknik zorluklar üzerinde yoğunlaşarak kabiliyeti en yüksek seviyeye çıkarmasına yardım etmek için yazılan parçalardır (Randel, 2003, s. 301). Bir etüt içerisinde enstrümantal tekniğe özgü gam, arpej, oktav, çift ses, trill gibi problemler ele alınır ve genellikle aralarından sadece biri üzerine çalışma gerçekleştirilir (Apel, 1972, s. 300). Sonat, füg gibi diğer müzik formları birçok fikri barındırdığı ve doku analizinin temelini aktarmayı kompleks hale getirdiği için bu çalışmada, genellikle bir ana dokuyu temel alması ve her ölçümün bu çerçevede ele alınabilecek nitelikte olması nedeniyle etüt biçimi tercih edilmiştir.

Tüm müzikal formlar gibi etütler de küçük bir motif üzerine inşa edilir. Bu küçük motife melodi ve armoni eklenerek, parçanın karakteristiğini yansıtacak mekanik egzersiz ortaya çıkar (Blom, 1955, s. 156). Etütler zaman içerisinde basit parmak egzersizlerinden, konser etütlerine kadar uzanan birçok değişime uğramıştır. Genellikle klavye için yazılan parmak egzersizi yapısındaki etütler, temel teknik etütler olarak değerlendirilir ve ilk olarak onaltıncı yüzyılda ortaya çıkmıştır. 1515'te Oswald Holtzach bu türün ilk örneğini verenlerdendir. Benzer bir parça 1520'de Leonard Kleber tarafından ele alınmıştır.

Modern etüdün yaratıcısı, *Préludes et Exercices* (1790) ve *Gradus ad Parnassum* (1817-1826) gibi albümleriyle Muzio Clementi'dir (Apel, 1972, s. 300). Bu dönemde öğrencilerin ihtiyacı olan teknik kabiliyetin geliştirilmesi için yazılan etütlerin, tek bir albümde toplanmasına başlanmıştır. Daha sonra Carl Czerny, Johann Baptist Cramer, Ignaz Moscheles gibi besteciler de ondokuzuncu yüzyılda önemli etütleriyle ön plana

çıkılmışlardır. Klasik etüt biçimini parmak egzersizi ile kısıtlamayıp teknik zorluk, müzikal bakış ve artistik beceri açısından yeniden yaratan Frédéric Chopin'in toplam 27 etüdü; "konser etüdü" adı verilen türün en iyi örneklerindedir. Sonraki dönemlerde Franz Liszt, Skriabin, Claude Debussy, Sergei Rahmaninov, Sergei Prokofiev gibi besteciler de konser etüdü biçimini zenginleştirmişlerdir (Ammer, 1972, s. 110).

2.2. Skriabin'in Op. 8 ve Op. 42 Etütlerine Genel Bakış

Skriabin, etüt biçiminde ilk örneğini 1887 yılında op. 2/1 etüdüyle vermiştir. 7 yıllık bir süreçten sonra 1894 yılında op. 8 12 etüt albümünü bestelemiştir. Chopin'in op. 10 ve op. 25 etüt albümlerinden etkilenerek yazılan bu etütler piyanistler tarafından sıklıkla seslendirilmiştir. Daha sonra 1903 yılında op. 42 8 etüt albümünü yazmıştır. Bu albüm Skriabin'in yazdığı son uzun soluklu etüt albümüdür. 1911-12 arasında ise op. 65 3 etüt başlıklı kısa yapıtını bestelemiştir. Aşağıda çalışma kapsamında kullanılacak olan op. 8 ve op. 42 etütlerin başlangıç ölçülerinden örnekler verilmiştir.

Skriabin Etüt Op. 8/1

Skriabin Etüt Op. 8/2

Skriabin Etüt Op. 8/3

Musical score for Scriabin Etude Op. 8/3. The piece is in 3/4 time, key of D major, and begins with a piano (*p*) dynamic. The score consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The melody in the treble staff is characterized by a series of eighth-note chords, while the bass staff provides a steady accompaniment of eighth notes.

Skriabin Etüt Op. 8/4

Musical score for Scriabin Etude Op. 8/4. The piece is in 6/8 time, key of D major, and features a prominent triplet in the right hand. The score consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The right hand plays a continuous eighth-note triplet, while the left hand plays a steady eighth-note accompaniment. Fingering numbers 2, 3, 1, and 5 are indicated for the right hand.

Skriabin Etüt Op. 8/5

Musical score for Scriabin Etude Op. 8/5. The piece is in 6/8 time, key of D major, and begins with a mezzo-forte (*mf*) dynamic and the instruction *semplice*. The score consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The right hand features a melody of eighth notes with accents, while the left hand plays a steady eighth-note accompaniment.

Skriabin Etüt Op. 8/6

Musical score for Scriabin Etude Op. 8/6. The piece is in 3/4 time, key of D major, and begins with a piano (*p*) dynamic. The score consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The right hand plays a melody of eighth-note chords, while the left hand provides a steady eighth-note accompaniment.

Skriabin Etüt Op. 8/7

pp sotto voce

The score for Scriabin Etude Op. 8/7 is written in G-flat major (three flats) and 3/4 time. The right hand features a melodic line with slurs and ties, while the left hand plays a steady eighth-note accompaniment. The dynamic marking is *pp sotto voce*.

Skriabin Etüt Op. 8/8

p

The score for Scriabin Etude Op. 8/8 is in G-flat major (three flats) and 3/4 time. The right hand has a complex, arpeggiated texture with many beamed notes, while the left hand plays a simple eighth-note accompaniment. The dynamic marking is *p*.

Skriabin Etüt Op. 8/9

p
sotto voce

The score for Scriabin Etude Op. 8/9 is in D major (two sharps) and common time (C). The right hand has a melodic line with slurs, and the left hand plays a steady eighth-note accompaniment. The dynamic marking is *p* and *sotto voce*.

Skriabin Etüt Op. 8/10

p

The score for Scriabin Etude Op. 8/10 is in G-flat major (three flats) and 3/4 time. The right hand features a complex, arpeggiated texture with many beamed notes, while the left hand plays a simple eighth-note accompaniment. The dynamic marking is *p*.

Skriabin Etüt Op. 8/11

Skriabin Etüt Op. 8/12

Tablo 1. Aleksandr Nikolayeviç Skriabin. Etüt Albümü Op. 8. 1894. shorturl.at/dzEOS

Skriabin Etüt Op. 42/1

Skriabin Etüt Op. 42/2

Skriabin Etüt Op. 42/3

Musical score for Scriabin Etude Op. 42/3. The piece is in 6/8 time and features a complex key signature of three sharps (F#, C#, G#). The right hand plays a rapid, flowing melodic line with triplets, while the left hand provides a steady accompaniment. The dynamic marking is *ppp* (pianississimo).

Skriabin Etüt Op. 42/4

Musical score for Scriabin Etude Op. 42/4. The piece is in 3/4 time and features a complex key signature of three sharps (F#, C#, G#). The right hand plays a melodic line with a *cantabile* marking and a *p* (piano) dynamic. The left hand features a rhythmic accompaniment with triplets. The dynamic marking is *p*.

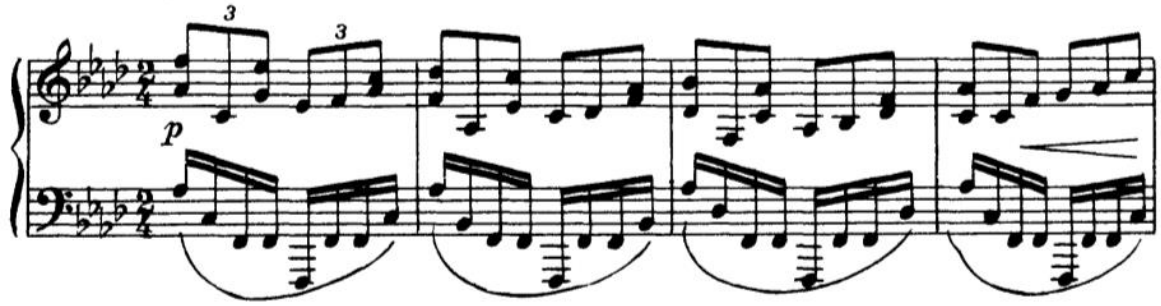
Skriabin Etüt Op. 42/5

Musical score for Scriabin Etude Op. 42/5. The piece is in 13/8 time and features a complex key signature of three sharps (F#, C#, G#). The right hand plays a melodic line with a *pp* (pianissimo) dynamic. The left hand features a rhythmic accompaniment with triplets. The dynamic marking is *pp*.

Skriabin Etüt Op. 42/6

Musical score for Scriabin Etude Op. 42/6. The piece is in 3/4 time and features a complex key signature of three flats (Bb, Eb, Ab). The right hand plays a melodic line with a *p* (piano) dynamic. The left hand features a rhythmic accompaniment with triplets and a *legato* marking. The dynamic marking is *p*. The piece concludes with an *accel.* (accelerando) marking.

Skriabin Etüt Op. 42/7

Skriabin Etüt Op. 42/8

Tablo 2. Aleksandr Nikolayeviç Skriabin. Etüt Albümü Op. 42. 1903. shorturl.at/pvG67

3. BÖLÜM: DOKU ANALİZİ

Bu bölümde müzikte doku teriminin ne anlama geldiği ve yaygın kullanımı hakkında bilgilere yer verilmiş, bir eserin doku analizini yaparken incelenmesi gereken melodi-eşlik sunumu, yoğunluk ve alan gibi konuların anlatımı yapılarak örneklerle desteklenmiştir.

3.1. Doku

Dokuma kumaşlar gibi müzik de yatay ve dikey elementlerden oluşur. Yatay olan elementler birbirini izleyen seslerin oluşturduğu melodiler, dikey olan elementler ise bütün olarak aynı anda duyduğumuz armoniler olarak tanımlanabilir (Apel, 1972, s. 842). Doku analizi, eseri oluşturan notalar arasındaki ilişkinin aynı anda (dikey doku) ya da art arda (yatay doku) nasıl bir model oluşturduğu ile ilgilendirir. Dikey doku çeşitli notaların bir akor oluşturacak şekilde biçimlendirilmiş halidir. Başka bir deyişle armonidir. Yatay doku ise art arda gelen notaların oluşturduğu melodilerdir (Ammer, 1972, s. 369).

Doku kontrolü ve dokuda zıtlık yaratma, Batı Müziği bestecilerinin Ortaçağ'dan beri önem verdiği besteleme tekniklerindedir. Melodi ve armoni gibi daha geleneksel doku değişkenleri yirminci yüzyılda tonal sistemin çöküşü ile yeniden gündeme gelerek şekil değiştirmiştir. Geleneksel dokudan ayrılışın en belirgin şekli "12 nota sistemi" bestecilerinden gelmiştir. Özellikle Anton Webern, Puantalizm ile melodi ve armoni gibi elementlerin önemini kaldırmayı amaçlamıştır. Charles Ives ve Edgard Varése gibi besteciler farklı elementlerden aynı derecede çarpıcı doku elde etmenin yollarını aramışlardır. George Crumb, György Ligeti ve diğer birçok besteci de farklı doku stilleriyle dikkat çekmektedir (Randel, 1986, s. 843).

Doku analizi birkaç yöntem ile yapılabilmektedir. İlk yöntemde bir parçayı oluşturan parti veya çizgilerin sayısı ve bunların ilişkileri ile ilgilenen müzikal parametreler ele alınmaktadır. Yaygın olarak kullanılan dokular;

- *Monofonik*, solo veya unison olarak seslendirilen eşliksiz melodi çizgisidir.
- *Homofonik*, genellikle dikey dokuda birbirini izleyen akorlar halinde seyreden bir eşlik partisi üzerine kurulmuş melodi partisidir. Eşlik partisi armonik yürüyüşü sağlarken, ritim olarak kendisine bağlılık gösteren melodi partisini de destekler. Bunun bir diğer türü de, iki ya da daha fazla partinin aşağı yukarı aynı anda fakat ayrı melodilerle hareket ettiği homoritmik yapıdır (Apel, 1972, s. 842).
- *Polifonik*, iki veya daha fazla partinin birbirinden bağımsız ve hiyerarşik düzende yatay bir çizgi halinde ilerlemesidir (Slonimsky, 1998, s. 540). Birbiriyle bağlantılı olan bu farklı partiler dikey olarak ele alındığında ses uyumları ya da armoniler ortaya çıkar (Apel, 1972, s. 842).

Homofonik ve polifonik tipin arasında kesin olarak adlandırılmamış çok sayıda tür vardır. Freistimmigkeit¹ ve kontrpuan gibi hareket eden fakat partilerinin sayısı değişken olan diğer kontrpuanımsı türler bunlardan bazılarıdır.

Belirtilmesi gereken bir başka doku stili de Batı'ya özgü olmayan heterofonidir (Randel, 1986, s. 843). Heterofonik müzik, iki veya daha fazla partinin aynı partiyi bilinçli küçük değişikliklerle seslendirmesinden oluşmaktadır (Slonimsky, 1998, s. 540). Birinci tip doku analizinde eser hangi doku özellikleri taşıyorsa o isim ile adlandırılır.

Doku incelemenin ikinci yönteminde enstrüman sayısı, seslerin aralığı, ton rengi, ses şiddeti, artikülasyon ve ritim baz alınarak müziğin seyri incelenir (Randel, 1986, s. 843).

Üçüncü yöntemde ise müziğin hangi ses veya enstrümana yazıldığına göre değişen, bütüne hakim ya da çoğunlukla kullanılmış notaların pozisyonunu kapsayarak seyrek, hafif, yoğun, kuvvetli gibi sıfatlarla tanımlamalar yapılır. Sonoritenin hafif ya da yoğun oluşu partilerin sayısı ile belirlenir (Sadie, 2001, s. 323). Fakat bu yöntem belirsiz sıfatlar ve terminoloji yetersizliğinden dolayı diğer yöntemlere oranla yaygınlaşmamıştır (Blom, 1955, s. 402). Bu çalışmada dokunun üçüncü analiz yöntemi ile ilgili terminoloji ve örnekler yer almaktadır.

¹ Serbest parti stili. Bir eserdeki partilerin sayısının her bir cümlede değişmesidir.

İngilizce'de "texture" kelimesi doku anlamına gelmekte, ancak bu kelimenin diğer dillerde tam olarak karşılığı bulunmamaktadır. İtalyanca "testura" veya "tessitura", genellikle vokal partinin ses perdesi anlamını taşımaktadır. Almanca'da onlu aralıklar üzerine kurulmuş kontrpuan anlamındaki "Dezimensatz" ya da melodi ve eşlik partilerinden oluşan stili tanımlayan "Kantilenensatz" gibi örnekler dolayısıyla "Satz" terimi tam olarak dokuyu karşılamaktadır (Sadie, 2001, s. 323). Bu çalışmada da Türkçe "doku" kelimesinin kullanımı uygun görülmüştür.

3.2. Melodi ve Eşlik Sunumunun Temel Tipleri

Etüt biçimi, çalan kişinin stres yaratan performans yeteneklerini geliştirmek için yazılmıştır. Etütleri performans geliştiren yönlerine göre sınıflandırmak, doku analizi için bir zemin hazırlamaktadır. Bu bölüm eserlerdeki melodi ve eşlik sunumunun altı temel tipini açıklayarak, Skriabin'in etütlerinde bu sistemi nasıl örneklendirdiğini göstermektedir.

Piyano müziği dokusunun en temel sınıflandırılması, melodi ve eşlik sunumlarının incelenmesiyle gerçekleşmektedir. Melodi ve eşlik genellikle çok rahat ayırt edilebilir çünkü bunlar farklı bileşenlerle tasvir edilir. Buna rağmen bazen çakışmalar olabilir çünkü melodiler sıklıkla armoniyi, eşlikler de birtakım melodi çizgilerini içerebilir. Bazen tek bir parti de melodi ve eşlik fonksiyonunu aynı anda yerine getirebilir (Mickey III, 1980, s. 10).

Eşlik ve melodi partisi birbirinden ayrıldıktan sonra bu bileşenler sunum biçimlerine göre iki ayrı sınıfta değerlendirilmektedir. Bu çalışmada melodi sunumu iki, eşlik sunumu ise dört alt başlıkta incelenmiştir (Mickey III, 1980, s. 11).

Melodi sunum tipleri

- Tek sesli melodi sunumu
- Çift sesli melodi sunumu

Eşlik sunum tipleri

- Akorlu eşlik sunumu
- Arpejli eşlik sunumu
- Değişken eşlik sunumu
- Sarmal eşlik sunumu

Bu bölümün ilerleyen kısımlarında yukarıda yer alan altı sunum tipi kendi içlerinde başlıklara ayrılmış ve her biri tanımlanarak örneklerle açıklanmıştır. Bölümün sonunda tüm kategoriler tablo halinde özetlenmiştir (Mickey III, 1980, s. 11).

3.2.1. Tek Sesli Melodi Sunumu

Melodi sunumunun en basit tipi tek sesli melodidir. Bu sunum, eserlerin performans zorluklarına göre iki alt kategoride gruplanarak örneklenmiştir. İlk grup yavaş tempoda düz bir çizgi elde etmek için kullanılmaktadır ve çok fazla legato tekniği ister. Genellikle melodi ve eşlik akorları aynı elde kullanılır. Bu etütler legato etütler olarak adlandırılır ve aşağıdaki görselde örneklendirilmiştir (Mickey III, 1980, s. 11).

Görsel 1. Aleksandr Nikolayeviç Skriabin. Etüt Op. 8/8 (ölçü: 1- 3). 1894. shorturl.at/dzEOS

Yine tek bir çizgiye sahip olan ikinci gruba ait etütler ise virtüöz etütler olarak adlandırılır. Bu etütlerin klasik özelliği, çok süratli tempolar ve zor pasajlar içermesidir.

Görsel 2. Aleksandr Nikolayeviç Skriabin. Etüt Op. 42/3 (ölçü: 1 - 2). 1903. shorturl.at/pvG67

Aşağıdaki örnek ilk bakışta tek sesli melodi sunumu olarak algılansa da irdelendiğçe polifonik melodi ortaya çıkmaktadır.

Görsel 3. Aleksandr Nikolayeviç Skriabin. Etüt Op. 8/2 (ölçü: 1 -2). 1894. shorturl.at/dzEOS

Polifonik melodide bir melodi çizgisi, iki veya daha fazla ilgili melodik fikir sunabilir. Tek sesli ezgi aslında iki ya da daha fazla partiye aittir. Sağ elin ilk ölçüsü iki farklı porteye ayırarak incelendiği zaman aradaki polifoni ortaya çıkmaktadır. (Mickey III, 1980, s. 12).

Görsel 4. Skriabin Etüt Op. 8/2'nin melodi partisinin iki porteye ayrılmış hali

Bu melodi her ne kadar yapısal temelinde iki melodik çizgiden türemiş olsa da tek bir müzikal çizgi olarak kabul edilmelidir. Çünkü ilk duyuşta veya orijinal nota yazımına bakıldığında tek bir melodik çizgi bulunmaktadır. Eseri notasyona bağlı kalarak ele almak dokusal analizin en doğru değerlendiriliş şeklidir. Her eserin yapısı farklı bir dokuya sahiptir. Doku, bestecinin müziği yazış şekli olarak değerlendirildiği için

eserlerin orijinal dokusu üzerinden analiz yapmak daha doğru olacaktır (Mickey III, 1980, s. 13).

3.2.2. Çift Sesli Melodi Sunumu

Melodi sunumunun ikinci temel tipi uyumlu aralıklardan ve iki paralel çizginin birleşmesinden oluşan çift sesli melodi sunumudur. Skriabin'in op. 8/10 etüdünün melodi çizgisi kromatik olarak aşağı ve yukarı doğru hareket etmektedir.

Görsel 5. Aleksandr Nikolayeviç Skriabin. Etüt Op. 8/10 (ölçü: 1 - 5). 1894. shorturl.at/dzEOS

Bir diğer örnek de altılı aralık üzerine verilmiştir. Bu etütte sağ elde baştan sona altılı aralıklar çalıştırılırken sol el eşlik etmektedir. Armonik şemayı sol el belirler.

Görsel 6. Aleksandr Nikolayeviç Skriabin. Etüt Op. 8/6 (ölçü: 1 - 3). 1894. shorturl.at/dzEOS

Bu etüdün 17. ölçüsünden itibaren sol el, birinci parmak ile bağımsız bir melodi sunarak üçüncü katmanı ortaya koymaktadır.

Görsel 7. Aleksandr Nikolayevič Skriabin. Etüt Op. 8/6 (ölçü: 17 – 19). 1894. shorturl.at/dzEOS

Oktavla çiftlenen melodiler, etütler içerisinde oldukça fazla kullanılmaktadır. Op. 8/9 etüt iki elde de oktav tekniğinin geliştirilmesi için yazılmıştır.

Görsel 8. Aleksandr Nikolayevič Skriabin. Etüt Op. 8/9 (ölçü: 1 – 2). 1894. shorturl.at/dzEOS

Oktav sesleri arasına nota ya da notalar eklenerek oluşturulan op. 8/7 etüdün sağ eli, bu tipin farklı bir örneği olarak gösterilebilir.

Görsel 9. Aleksandr Nikolayevič Skriabin. Etüt Op. 8/7 (ölçü: 1 - 3). 1894. shorturl.at/dzEOS

Eklene orta partilerin melodi veya eşlikten hangisinin pekiştirilmesi için yazıldığı bilinmemektedir. Bu notaların melodiyle aynı oktavda yazılmış olması, işlevlerinin de melodik olduğu anlamına gelmemektedir. Zaman zaman yazıldığı partiyle ters yönde hareket eden sağ eldeki orta partinin, ana melodiyle kesin bir bağlantısı görülmemektedir. Notaları armoni ve eşlik seslerinin çiftlenmesinden oluşmuştur. Ritim

ve konumu sağ ele uyumlu olan bu orta partinin, melodiyi sağlamlaştırmak için kurulduğu görülmektedir (Mickey III, 1980, s. 16).

Yukarıda örneklenen kategoriler müzikte romantik döneme kadar olan süreç içerisinde sıklıkla kullanılmıştır. Romantik dönem bestecileri tarafından farklı çift ses kombinasyonları geliştirilmiş, bu kombinasyonlar çalışmada düzensiz çift sesler olarak adlandırılmıştır.

Görsel 10. Aleksandr Nikolayeviç Skriabin. Etüt Op. 42/5 (l: 40 - 41). 1903. shorturl.at/pvG67

Özetle tek sesli ve çift sesli olmak üzere iki tip melodi sunumu vardır. İlki legato ve hızlı etütler olmak üzere birbirinden ayrılmış, ikincisi ise l, altılı, oktav ve düzensiz çift sesler olarak gruplandırılmıştır.

3.2.3. Akorlu Eşlik Sunumu

Akorlu eşlik sunumunun en temel rneği Skriabin op. 8/8 etütte ele alınmıştır. Sağ elde melodi ve eşliğin bir kısmı aynı anda sunulmaktadır. Dinleyici aynı elde gelen zıt dinamikler, artikülasyonlar ve ritimleri çıkarmayı gerektiren kontrol mekanizmasını ayırt etmeden sadece akorlar tarafından desteklenen melodiyi duymaktadır. Etüdün sol elindeki eşlik, farklı oktavlardaki dağılımına ek olarak kendine özgü bir melodi partisi sunar. Bu melodik bağımsızlık, aşağıdaki nota yazısında birbirinden ayrı üç katman olarak ayırt edilmektedir (Mickey III, 1980, s. 17).

Görsel 11. Aleksandr Nikolayeviç Skriabin. Etüt Op. 8/8 (ölçü: 1 - 3). 1894. shorturl.at/dzEOS

Homofonik müzik genel olarak melodi ve eşlik olmak üzere iki katmandan oluşmaktadır. Bu katman sayılarının bir ilâ dört veya daha fazla sayıya kadar değiştiği de görülmektedir. Aşağıdaki örnekte sol el, bas çizgisi ve akorları seslendirmek için iki portede de geniş atlamalar halinde hareket etmektedir. Bu etüdün başlıca teknik zorluğu atlamaları temiz ve kesin çalmaktır. Bu atlamalar sadece sol elde değil, iki elde de çalıştırılmıştır (Mickey III, 1980, s. 18).

Görsel 12. Aleksandr Nikolayeviç Skriabin. Etüt Op. 8/5 (ölçü: 1 - 3). 1894. shorturl.at/dzEOS

Burada dokunun melodi, akorlu eşlik, karşı melodi ve karşı melodinin eşliği olmak üzere dört farklı bileşeni aynı anda verilmiştir. Aşağıda Görsel 12'deki etüdün ayrı portelere ayrılmış farklı katmanları açıkça gösterilmektedir (Mickey III, 1980, s. 19).

Görsel 13. Skriabin Etüt Op. 8/5'in katmanları

Akorlu sunumda geniş aralıkları belirtmek için ek porteye ihtiyaç duyulabilir. Oktavlar arası devamlı atlayışlarda ortaya çıkan efekt polifonik melodiye çok yakındır. Bu oktavlar arası atlamalar dokusal anlamda ek porte gerektirdiği için akorlu sunum; bölüm sonunda verilecek olan tabloda, basit ve geniş atlamalı olarak iki alt kategoriye ayrılarak incelenmiştir (Mickey III, 1980, s. 19).

3.2.4. Arpejli Eşlik Sunumu

Eşlik sunumunun ikinci tipi olan arpejli eşlik sunumu, bir akorun inici veya çıkıcı olarak biçim kazandırılmış hali olarak tanımlanmaktadır. Bu tip sunum iki alt kategoriye ayrılır. Bunlardan ilki başparmağı diğer parmakların altından geçirmeye ihtiyaç duymadan elin sabit pozisyonda hareket edebildiği tek pozisyonlu arpej sunumu iken diğeri bunun tam tersi olan çok pozisyonlu arpej sunumudur (Mickey III, 1980, s. 20).

Araştırmalar sonucunda Skriabin'in tek el pozisyonlu arpej sunumu bulunamamıştır. Çok pozisyonlu arpej sunumu olarak op. 42/6 etüt örnek gösterilebilir.

Görsel 14. Aleksandr Nikolayeviç Skriabin. Etüt Op. 42/6 (ölçü: 1 - 2). 1903. shorturl.at/pvG67

Etüdün sol elindeki 3 notalık arpej bir aşağı bir yukarı olmak üzere birinci parmak üzerinden tekrar tekrar gelmektedir. Arpej kalıbı bu hareket üzerine kurulmuştur (Mickey III, 1980).

3.2.5. Değişken Eşlik Sunumu

Değişken eşlik sunumu tremolo efektine benzemektedir. İki nota ya da bir grup nota arasına farklı bir nota eklenerek oluşturulur. Skriabin op. 8/3 etütte bu sunumun iki elde de nasıl işlendiğini görülmektedir (Mickey III, 1980, s. 21).

Görsel 15. Aleksandr Nikolayeviç Skriabin. Etüt Op. 8/3 (ölçü: 1 - 4). 1894. shorturl.at/dzEOS

Yukarıdaki örnekte iki elde de eşlik sunumu geldiği için ilk bakışta melodiyi fark etmek zordur. Bu eşlik sunumu, oktav notaları atılarak dikey olarak yeniden yazıldığında doku tamamen değişir ve dört sesli korale benzer bir yapı oluşur. Bu yeni doku ile orijinal nota yazısından ayırt edilemeyen melodi çizgisi kendini gösterir (Mickey III, 1980, s. 21).

Görsel 16. Skriabin Etüt Op. 8/3'ün oktav sesleri atılarak yeniden yazılmış hali

Yukarıdaki katman analizi göz önünde bulundurulduğunda orijinal yazının altında yatan altyapı açıkça ortaya çıkmış, melodi çizgisi ve gözden kaçırılan sesler açıklığa kavuşmuştur. Melodi çizgisi, eşlik sunumuna oranla daha geri plana atılmıştır. Orijinal

yazıda değişken notalar olduğu için melodi fark edilememektedir. Fakat arka planda kalan doku görüntüsüne bakıldığında çizgisel hareket rahatlıkla seçilmektedir. Sonuç olarak bu etüt, bestecinin notaya aldığı haliyle sadece eşlik sunumundan oluşmaktadır (Mickey III, 1980, s. 22).

3.2.6. Sarmal Eşlik Sunumu

Sarmal eşlik sunumu, akor notalarının düzenli olarak bir desen halinde tekrar etmesi ve çizgiselliğin sıklıkla farklı yönde değişmesinden oluşur. Sarmal sunum notaları düzensiz hareket eden bir kırık akor olarak düşünülebilir. Bu durum devamlı inici ya da çıkıcı olmayan bir çizgi yaratır. Fakat bu sunumun kendi içinde düzenli bir organizasyonu vardır. Klasik dönemin Alberti bası bu tipe benzerlik gösterir. Skriabin sarmal eşlik sunumunu op. 8/7 etüdünde kullanmıştır (Mickey III, 1980, s. 22).

Görsel 17. Aleksandr Nikolayeviç Skriabin. Etüt Op. 8/7 (ölçü: 1 - 2). 1894. shorturl.at/dzEOS

Sol eldeki figür altı notada bir kendini tekrar ederek aşağı, yukarı, aşağı, aşağı, yukarı, aşağı sıçrayan bir kalıp oluşturur (Mickey III, 1980, s. 23).

3.2.7. Skriabin Etütlerde Melodi ve Eşlik Sunumu

Bu bölümde Skriabin'in op. 8 ve op. 42 etütlerin hangi melodi ve eşlik sunum tiplerine tümüyle dahil olduğu tablolar halinde listelenmiştir.

Melodi sunum tipleri	Skriabin Etüt Op. 8	Skriabin Etüt Op. 42
Tek sesli melodi sunumu		

Legato etütler		nr. 4
Virtüöz etütler		nr. 3, nr. 8
Tek sesli etütler	nr. 2, nr. 4	nr. 1
Çift sesli melodi sunumu		
Üçlü etütler	nr. 10	
Altılı etütler	nr. 6	
Oktav etütleri	nr. 9, nr. 7	
Düzensiz etütler		nr. 7

Tablo 3. Melodi sunum tipleri tablosu

Eşlik sunum tipleri	Skriabin Etüt Op. 8	Skriabin Etüt Op. 42
Akorlu eşlik sunumu		
Basit akorlu etütler		
Geniş atlamalı etütler		
Arpejli eşlik sunumu		
Tek pozisyonlu etütler		
Çok pozisyonlu etütler	nr. 2, nr. 4	
Değişken eşlik sunumu	nr. 3, nr. 10	
Sarmal eşlik sunumu	nr. 12, nr. 7	nr. 1, nr. 2, nr. 4

Tablo 4. Eşlik sunum tipleri tablosu

3.2.8. Skriabin Etütlerde Karma Tip Sunum

Yukarıda melodi ve eşlik sunum tiplerinin ana hatları örneklendirilerek açıklanmış, Skriabin'in söz konusu sunum tiplerine tümüyle uyan etütleri tablolarla listelenmiştir.

Yaşadığı dönem dolayısıyla birçok etüdünde bölüm boyunca açıklanan ve örneklenen hiçbir tipe tam olarak uymayan Skriabin, genellikle tek bir türe bağlı kalmak yerine karma etütleri tercih etmiştir. Bu etütlerde birden fazla doku tipi birleştirilerek kullanılmıştır. Aşağıda verilen op. 8/11 etüt, legato melodi sunumu, düzensiz çiftlenmiş sesleri ve oktavları harmanlayan karma tip sunuma örnek oluşturmaktadır.

Görsel 18. Aleksandr Nikolayeviç Skriabin. Etüt Op. 8/11 (ölçü: 1 - 3). 1894. shorturl.at/dzEOS

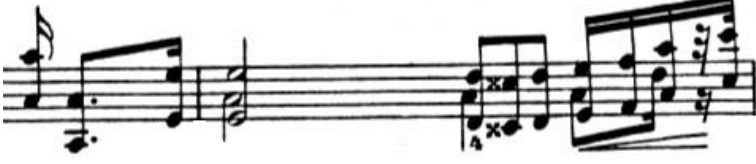

Skriabin etütlerinde çoğunlukla birden fazla kombinasyona yer verdiği için aşağıdaki tabloda karma tip sunuma örnek teşkil eden etütler yer almaktadır. Melodi ve eşlik sunumunu daha anlaşılır kılmak için ele alınan kesitler, tabloda porte üzerinde gösterilmiştir.

Etüt Op. 8	Karma Tip Etüt Sunumları
nr. 1	<p>- Değişken eşlik sunumu</p> <p>- Tek sesli legato melodi sunumu ve Basit akorlu eşlik sunumu</p>
nr. 2	<p>- Tek sesli melodi sunumu</p>

	<p>- Çok pozisyonlu arpej sunumu</p>
<p>nr. 3</p>	<p>- Değişken eşlik sunumu</p> <p>- Basit akorlu eşlik sunumu ve Legato melodi sunumu</p>
<p>nr. 4</p>	<p>- Çok pozisyonlu arpej sunumu</p> <p>- Tek sesli melodi sunumu</p>
<p>nr. 5</p>	<p>- Geniş atlamalı akor sunumu</p>

	<p>- Oktav melodi sunumu</p>
nr. 6	<p>- Altılı melodi sunumu</p>
nr. 7	<p>- Sarmal eşlik sunumu</p> <p>- Oktav melodi sunumu</p>
nr. 8	<p>- Legato melodi sunumu ve Basit akorlu eşlik sunumu</p> <p>- Sarmal eşlik sunumu</p>

<p>nr. 9</p>	<p>- Oktav melodi sunumu</p>
<p>nr. 10</p>	<p>- Üçlü melodi sunumu</p> <p>- Çok pozisyonlu arpej sunumu</p>
<p>nr. 11</p>	<p>- Legato melodi sunumu ve Basit akorlu eşlik sunumu</p> <p>- Legato melodi sunumu ve Çok pozisyonlu arpej sunumu</p>

nr. 12	- Sarmal eşlik sunumu
	
	- Oktav melodi sunumu
	
	- Oktav arasında nota eklenerek oluşturulan çift ses sunumu
	

Tablo 5. Op. 8 karma tip etütler tablosu. shorturl.at/dzEOS

Etüt op. 8/1, değişken eşlik sunumu üzerine kurulmuştur. İki elde de gelen bu sunum tüm etüt boyunca devam etmektedir. Değişken eşlik sunum örneği, çiftlenen notaların azaltılması ile yeniden düzenlendiğinde kendine özgü bir melodi partisi oluşmaktadır. Etüdün 25. ve 30. ölçüleri arasında basit akorlu eşlik sunumu üzerinde tek sesli legato melodi sunumu gözlenmiştir.

Etüt op. 8/2'nin sağ elinde legato, staccato, non legato teknikleri bir arada kullanılmıştır. Bu sunum şekli tek sesli melodi olarak tanımlanmaktadır. Etüdün sol elinde gelen çok pozisyonlu arpejler düzensiz aralıklardan oluşmaktadır. Sol eldeki bu arpej notaları, birinci parmağın diğer parmaklar altından geçirilmesi yöntemiyle birbirine bağlanmaktadır.

Etüt op. 8/3, daha önce “Değişken Eşlik Sunumu” başlığı kapsamında açıklanmıştır. Etüt içinde nadiren basit akorlu eşlik sunumu üzerine legato melodi sunumu da yer almaktadır.

Etüt op. 8/4'ün sağ eline 8. ölçüye kadar tek sesli melodi sunumu, sol eline de çok pozisyonlu arpej sunumu hakimdir. 8. ölçüden 15. ölçüye kadar sağ elde yeni bir tek sesli melodi sunumu göze çarpmaktadır. Bu melodi, sol elde sarmal eşlik sunumu olarak hareket eden tek pozisyonlu bir arpej sunumu tarafından desteklenmektedir. Bu nedenle bu etüt karma tip altında ele alınmıştır.

Etüt op. 8/5'in ana melodisi geniş atlamalı akor sunumu ile beraber verilmiştir. Daha sonra geniş atlamalı yapıdan çıkıp oktav melodi sunumu halini almıştır.

Etüt op. 8/6'nın sağ elinde baştan sona altılı melodi sunumu kullanılmıştır. Sol el ise eşlik yapısıyla armoniyi sağlamaktadır.

Etüt op. 8/7'nin sol eli sarmal eşlik sunumu özelliklerini taşımaktadır. Etüdün “meno vivo” adlı orta bölümünde sol elde gelen oktavların desteğiyle yeni bir tema oluşmuş, daha sonra “Tempo I” işaretiyle baştaki harekete dönmüştür.

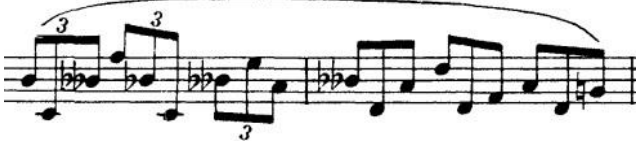

Etüt op. 8/8, koral yazı biçimi ile ele alındığında soprano partisi legato melodi sunumu özelliği taşımaktadır. Sağ elde soprano partisini destekleyen basit akorlu eşlik sunumu, sol elde ise sarmal eşlik sunumu ile karma bir tip oluşturulmuştur.

Etüt op. 8/9, baştan sona oktav melodi sunumu içerdiği için tek tip etütler arasına girmektedir.

Etüt op. 8/10'da sağ elde devamlı üçlü melodi sunumu yer almaktadır. Sol elde ise hem legato hem de staccato olarak düzensiz aralıklardan oluşan çok pozisyonlu arpejler bulunmaktadır.

Etüt op. 8/11'in sağ el üst partisinde legato melodi sunumu kullanılmıştır. Geri kalan partiler basit akorlu eşlik sunumudur. Etüdün 29. ölçüsünde sağ el pozisyonunu korurken, sol eldeki eşlik kalıbı, çok pozisyonlu arpej sunumuyla devam eder. Aynı zamanda sol elin birinci parmağı legato melodi sunumu tipine örnek sunarken, ikinci bir melodi oluşturmaktadır.

Etüt op. 8/12'de düzenli bir desen halinde devam eden sol elde sarmal eşlik sunumu yer alırken sağ elde oktav melodi sunumu çalıştırılmıştır. "a tempo" kısmına gelindiğinde ise oktavlarla yeniden duyurulan melodi partisi, aralarına notalar eklenerek değiştirilmiştir.

Etüt Op. 42	Karma Tip Etüt Sunumları
nr. 1	<p>- Tek sesli melodi sunumu</p> <p>- Sarmal eşlik sunumu</p>
nr. 2	<p>- Sarmal eşlik sunumu</p>
nr. 3	<p>- Virtüöz etüt</p>

	<p>- Sarmal eşlik sunumu</p>
nr. 4	<p>- Sarmal eşlik sunumu</p> <p>- Legato melodi sunumu</p> <p><i>cantabile</i></p>
nr. 5	<p>- Sarmal eşlik sunumu</p> <p>- Oktav melodi sunumu</p> <p>- Legato melodi sunumu</p> <p>- Düzensiz çift sesli melodi sunumu</p>

nr. 6	<p>- Sarmal eşlik sunumu ve Legato melodi sunumu</p> <p>- Sarmal eşlik sunumu</p>
nr. 7	<p>- Düzensiz çift sesli melodi sunumu</p> <p>- Sarmal eşlik sunumu</p>
nr. 8	<p>- Virtüöz etüt</p>

Tablo 6. Op. 42 karma tip etütler tablosu. shorturl.at/pvG67

Etüt op. 42/1'in sağ elinde geniş aralıklarla ilerleyen tek sesli melodi sunumu, sol elinde ise sarmal eşlik sunumu yer almaktadır.

Etüt op. 42/2'nin hem sol hem de sağ elinde sarmal eşlik sunumu aynı hareket ve nota değerleri içerisinde kullanılmıştır. Melodi partisinde ise sade bir yapı tercih edilmiştir.

Etüt op. 42/3, virtüöz etüt olarak geçmektedir. Sağ elin çok hızlı tempoda çalınan tek sesli melodi sunumu, zaman zaman sol elde de görülmektedir. Eşlik partisi sarmal sunumda kendini göstermektedir.

Etüt op. 42/4'ün sol elinde düzenli bir desen halinde gelen sarmal eşlik sunumu, her seferinde farklı armonilerle kendini duyurmaktadır. Sağ el legato melodi sunumunun altında poliritmik notalar gözlenmektedir.

Etüt op. 42/5 genel olarak sarmal bir yapıya sahiptir. Sağ ve sol elin alt partilerinde devamlı ve birden fazla şekilde sunumlar gerçekleşmektedir. İlk şekil etüdün başlangıcındaki sol el desenidir. İkincisi ise 9. ölçüde gelen aynı sol el üzerine yerleştirilmiş sağ el alt partilerinin oluşturduğu desendir. Daha sonra 21. ölçüde gelen sol elde arpej benzeri bir yapı dikkat çekse de devamlı aynı hareketten oluşturulduğu için sarmal olarak ele alınmaktadır. Bu desenin üzerinde oktav melodi sunumu bulunmaktadır. 31. ölçüde sağ elde diğer bir sarmal dikkat çekmektedir. Sol elde de geniş atlamalı oktav ve çift sesler yer almıştır. 39. ölçüde sol elde yine arpej benzeri sarmal sunum gelirken üzerinde düzensiz çift sesli melodi sunumu tercih edilmiştir.

Etüt op. 42/6'nın hem sağ hem de sol elinde iki ayrı desende sarmal eşlik sunumu yer almaktadır. Sağ elin üst partisinde ise legato melodi sunumuna yer verilmiştir.

Etüt op. 42/7'nin sol elinde kendine özgü bir sarmal eşlik sunumu kullanılırken, sağ elde düzensiz çift sesli melodi sunumu işlenmiştir. Melodi sunumu yapı itibarıyla tremolo efektini andırdığı için değişken eşlik sunumuna benzerlik göstermektedir.

Etüt op. 42/8, hızlı temposu nedeniyle virtüöz etütler arasında yer almaktadır.

3.3. Yoğunluk

Piyano müzik dokusundaki araştırmalar melodi ve eşlik sunumu, yoğunluk, alan olmak üzere üç ana kategoriye kapsamaktadır. Bu bölümde Skriabin etütlerin doku

yoğunluğunun nasıl hesaplanacağı açıklanıp örneklenecektir. Bölüm, yoğunluk hakkındaki temel konseptlerin ve terimlerin anlatımıyla başlayacak, daha sonra bir etüt üzerinde yoğunluk hesaplaması yapmanın genel adımları tanımlanacaktır. En son Skriabin op. 8 ve op. 42 etütlerin yoğunluk ölçümleri listelenecektir.

Yoğunluk, belirli bir zamanı kapsayan sesler ve bu seslerin aralığıyla ilgilenir. Polifonik karmaşıklığın, akor içeriğinin ya da genel ses hacminin notada gösterilmeyen ölçümüdür (Latham, 2004, s. 51). Bu çalışmada İngilizce “density” kelimesinin karşılığı olarak “yoğunluk” tercih edilmiştir.

Bir doku yoğunluğu söz konusu olduğunda, genellikle “hafif” ya da “yoğun” gibi ifadeler kullanılmaktadır. Bu tip tanımlarla müziğin anlaşılması zor olan soyut yapısı daha da belirsizleşmektedir. Söz konusu tanımın neyi işaret ettiğini ya da hangi karakteristiklerin göz önünde bulundurulduğunu anlamak güçtür. Bu ifadeler eser içindeki melodi çizgilerinin sayısı, tonun rengi, orkestrasyon, dinamikler, çizgilerin birbirine olan yakınlığı gibi değişkenleri belirtmek için yeterli değildir (Mickey III, 1980, s. 27).

Örneğin; yoğun bir akoru açıklamak için, kendisinden daha hafif bir akorla karşılaştırma ihtiyacı doğmaktadır. Aynı akor, başka bir akorla karşılaştırılınca hafif olabileceği için ortaya bir anlam karmaşası çıkmaktadır. Kesin ölçümler analizi yapan kişiyi keyfi çıkarımlardan bağımsızlaştırır. Matematiksel olarak yoğunluk numarası 5 sayısı ile belirtilmiş bir akor her türlü karşılaştırmada kesinliğini sürdürür (Mickey III, 1980, s. 31).

3.3.1. Yoğunluk Numarası

Yoğunluk numarası dikey dizilimde bulunan her bir sesin toplamıdır. Aşağıda Skriabin’in armoni anlayışının sembolü olarak görülen, do - fa# - sib - mi - la - re dörtlü aralıkları üzerine kurulmuş mistik akor yer almaktadır. Pleroma’nın akoru olarak da adlandırılan bu akor ilk olarak dördüncü piyano sonatında ortaya çıkmıştır. Daha sonra bestecinin Prometheus adlı senfonik eserinde sıklıkla kullanılması nedeniyle

yukarıdaki örneğin sağ eli dikey boyutta incelemeye alınmamıştır (Mickey III, 1980, s. 29).

3.3.2. Dikey Yayılım

Dikey yayılım, belirli bir aralığı oluşturan seslerin aşağıdan yukarıya doğru sayılarak hesaplanmasıdır. İngilizce “vertical span” olarak kullanılan tanım, bu çalışmada “dikey yayılım” olarak ele alınmıştır.

Dikey yayılımı hesaplarken en dıştaki (en tiz ve en pes) notalardan yola çıkılmaktadır. Bu notalar aracılığıyla, ses genişliğinin kademeli ya da aniden değişimlerini ve aralıkların hangi yönde kurulduğunu anlamak kolaylaşır (Mickey III, 1980, s. 30).

3.3.3. Yoğunluk hacmi

İngilizce “density compression” tanımı bu çalışmada “yoğunluk hacmi” olarak ele alınmıştır. Yoğunluk hacmi, dikey yayılımdaki ses sayısı ve yoğunluk numarası aracılığıyla elde edilir. Görsel 21’de verilen iki oktav ve bir beşli aralık genişliğindeki yayılımda 7 ses bulunmaktadır. Aynı perde sayısı beş oktavlık geniş bir yayılım içerisine yerleştirildiğinde yoğunluk hacmi daha zayıf olacaktır. Yine aynı perde sayısı bir oktavlık yayılım içerisinde incelenecek olursa yoğunluk hacmi daha kuvvetli olacaktır.

Kısaca yoğunluk hacmi, yoğunluk numarasının dikey yayılıma olan oranıdır. Yoğunluk hacmiyle ilgili ölçümleri kolaylıkla hesaplayabilmek için, bu çalışmada yer alan tüm oranlar, bir oktav aralığında her ses bir sayı olmak üzere ele alınmış, 12 sese göre kurulmuştur. Rakamsal olarak yoğunluk hacmi; yoğunluk numarasının, dikey yayılıma bölünüp 12 ile çarpılması sonucu elde edilir. Çıkan sayı oktav başına düşen rakamsal veriyi göstermektedir (Mickey III, 1980, s. 32).

$$\text{Yoğunluk hacmi} = \frac{\text{Yoğunluk numarası}}{\text{Dikey yayılım}} \times 12$$

Görsel 21’de 31 sestem oluşan dikey yayılım üzerinde 7 perde kullanılmıştır. Bu örnek üzerinden hesaplama yapıldığında;

$$\text{Yoğunluk hacmi} = \frac{7}{31} \times 12 = 2.70 \text{ (Her oktav için)}$$

Yukarıda yapılan yoğunluk hacmi hesaplaması notaların hangi oktavda bulunduğuna ya da uyumsuz seslerden etkilenip etkilenmediğine açıklık getirmemektedir. Eğer bu notalar daha pes oktavlara aktarılırsa orijinalinden daha yoğun tınlayacaktır. Birçok yarım perde ilişkisine sahip dört ses, üçlü aralıklardan oluşan dört sestem daha yoğun tınlayacaktır. Bu nedenle disonans ve oktav farkı gibi durumları başka bir doku analizi konusu olarak ele almak sağlıklı sonuçlar getirir. Çünkü bu durumların özel ifadesini sayıyla belirtmek zordur. Bu çalışmada yoğunluğun disonans ve oktav farkı hesaplamalarına yer verilmemiştir (Mickey III, 1980, s. 33).

3.3.4. Aralık Dağılımı

Dokunun bu bileşeni, doku yoğunluğunu analiz etmede önemli bir faktör oynar. İngilizce “spacing distribution” tanımı Türkçe’ye “aralık dağılımı” olarak çevrilmiştir. Görsel 21 ele alındığında iki oktav ve bir beşli yayılım üzerinde 7 perdenin yer aldığı, rakamsal olarak yoğunluk hacminin her oktav için 2.70 olduğu elde edilmiştir. Fakat bu bilgiler notaların dikey alanda hangi konumda yer aldığını göstermemektedir. Perdelerin aralıklarının yanaşık ya da ayrık durumu belli değildir. Aralık dağılımı terimi bu eksikliği gidermek amacıyla önerilmiştir. Aynı zamanda notaların dikey alanda dağılımının çizdiği model olarak özetlenebilir (Mickey III, 1980, s. 33).

Dikey yayılım üzerindeki perde dağılımını kesin bir şekilde belirlemeye aralıkların listelenmesiyle başlanabilir. Her düzenleme kendine özgü özelliklerle yapılır. Örneğin

Görsel 21'in aralık dağılımında aralıklar ortada simetrik ve yanaşık, uçlarda ayrık olarak tanımlanabilir.

Özetle yoğunluğun dört değişkeni vardır. Bunlar;

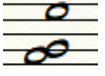

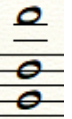

- *Yoğunluk numarası*; dikey yapıda bulunan perde sayısıdır.
- *Dikey dağılım*; dikey yapının kapladığı alandır.
- *Yoğunluk hacmi*; her bir oktavdaki perde sayısıdır.
- *Aralık dağılımı*; seslerin dikey boyutta oluşturduğu şekildir (Mickey III, 1980, s. 34).

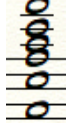

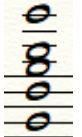

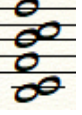

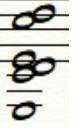

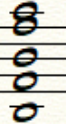

3.3.5. Skriabin Etütlerde Yoğunluk Ölçümleri

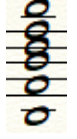
Etütlerin armonisi ve dikey yapısı özellikle eşlik partisinde sunulduğu için bu bölümde incelenecek etütlerin temel doku değişkenleri, melodi çizgisi yerine eşlik fonksiyonları açısından listelenmiştir. Her etüdü temsil eden belirli bir kesit, kendi dikey yapısına göre ele alınmış, yoğunluk numarası, dikey yayılım ve yoğunluk hacmi hesaplamaları yapılmıştır.

Tablonun orijinal nota bölümünde etütlerde hangi eşlik sunumlarının baz alındığı yer alırken, aralık dağılımı bölümünde ise bu sunumları oluşturan notaların dikey olarak dizildiğinde elde edilen şekil tanımlanmıştır. “Yukarıda yanaşık” ifadesi notaların yukarı seslere çıktıkça dar aralıklarla kurulduğunu, “Ayrık ve düzensiz” ifadesi notalar arasındaki aralıkların hem geniş hem de eşit olmadığını, “Aşağıda ayrık” ifadesi notaların aşağı seslere indikçe geniş aralıklarla kurulduğunu, “Ortada yanaşık” ifadesi orta bölümde kalan notaların birbirine yakın kurulduğunu, “Ortada ayrık” ifadesi orta seslerin birbirine uzak aralıklarla kurulduğunu, “Yanaşık” ifadesi aralık gözetmeden tüm notaların birbirine yanaşık yerleştirildiğini, “Ayrık ve eşit ağırlıklı” ifadesi ise geniş aralıklarla kurulan notaların aralıklarının birbirine eşit olduğunu göstermektedir.

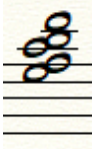

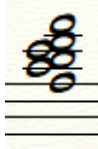

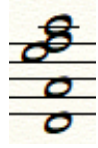
Aşağıdaki tablolarda incelenen her etüdün kesitlerinden elde edilen eşlik figürlerinin yoğunluk ölçümleri yer almaktadır.

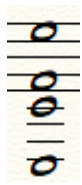

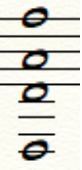

Etüt Op. 8	Yoğunluk numarası	Dikey Yayılım	Yoğunluk Hacmi	Orijinal Nota	Aralık Dağılımı
Nr. 1	3	11	3.27		Aşağıda yanaşık
Nr. 2	5	19	3.15		Yukarıda yanaşık
Nr. 3	6	27	2.66		Yukarıda yanaşık
Nr. 4	3	19	1.89		Ayrık ve düzensiz
Nr. 5	7	24	3.50		Aşağıda ayırık

Nr. 6	6	24	3.00		Aşağıda ayrık
Nr. 7	5	24	2.50		Ortada yanaşık
Nr. 8	6	19	3.78		Ortada yanaşık
Nr. 9	6	22	3.27		Ortada yanaşık
Nr. 10	5	22	2.72		Ayrık ve düzensiz
Nr. 11	5	24	2.50		Ortada ayrık

Nr. 12	6	24	3.00		Ortada yanaşık
-----------	---	----	------	--	--

Tablo 7. Op. 8 Etütlerde yoğunluk tablosu. shorturl.at/dzEOS

Etüt Op. 42	Yoğunluk numarası	Dikey yayılm	Yoğunluk hacmi	Orijinal nota	Aralık Dağılımı
Nr. 1	3	17	2.11		Ayrık ve düzensiz
Nr. 2	5	10	6.00		Yanaşık
Nr. 3	6	12	6.00		Ortada yanaşık
Nr. 4	5	19	3.15		Yukarıda yanaşık

Nr. 5	5	19	3.15		Aşağıda ayrık
Nr. 6	4	27	1.77		Ayrık ve düzensiz
Nr. 7	4	27	1.77		Ayrık ve düzensiz
Nr. 8	3	14	2.57		Ayrık ve eşit aralıklı

Tablo 8. Op. 42 Etütlerde yoğunluk tablosu. shorturl.at/pvG67

3.4. Alan

Alan değişkeni, dokunun diğer özellikleri gibi açıklama eksikliğinden dolayı anlaşılammaktadır. Dahası alan kavramını açıklayacak kesin ve objektif bir tanım olmadığı gibi yeterli terminolojiye de sahip değildir. İngilizce “range” kelimesi anlamı da göz önünde bulundurularak Türkçe’ye “alan” olarak çevrilmiştir.

Alan; bir enstrüman, ses ya da partinin en tiz ve en pes seslerinin arasında kalan mesafedir (Randel, 1986, s. 680). Diğer bir deyişle alan, iki uç perde aracılığıyla belirlenir. Bu tip açıklamalar sınırlı bilgi sunduğu için yetersiz kalmaktadır. 50 ölçülük bir eserin binlerce notadan oluştuğu düşünülüğünde, bu notalardan alınan iki uç notanın eserin tamamını açıklaması mümkün değildir (Mickey III, 1980, s. 39). Eserdeki her bir notayı çözümlenmek ve istatistiksel yaklaşımla daha ikna edici bir sonuç elde etmek amacıyla alan ortalaması alınmaktadır.

3.4.1. Alan Ortalaması

Eserin içinden sadece iki notayı almak ya da her notayı hesaba katmak arasında mantıklı bir seçim yapmak gerektiğinde; önce eseri büyük kesitlere ayırmak, daha sonra bu kesitlerden alınan en tiz ve en pes ses örnekleriyle hesaplamayı sürdürmek daha uygun bir yöntemdir. Bu işlem ile alan ortalaması elde edilir (Mickey III, 1980, s. 40).

Bu çalışmada her etüt olabildiğince eşit on ya da daha fazla kesite ayrılmıştır. Her bir kesitte bütünü temsil eden en tiz ve en pes notalardan, hem sağ elde hem de sol elde olmak üzere örnekler alınır. Bu notalar Görsel 22’de verilen piyano tuşlarının numaralarına göre sayısal verilere çevrilir (örnek; orta do = 40). Piyanoda yarım perdeden daha küçük bir aralık olmadığı için ortalamalar bir yarım perdenin onda birine karşılık gelmektedir (Mickey III, 1980, s. 40). Çalışma boyunca elde edilen ondalıklı sayıların $0.0 < 0.5$ değerleri “0”, $0.5 \geq 1.0$ değerleri ise “1” olarak kabul edilmiştir.

Aşağıdaki görselde hesaplamaların ilk adımını atmak için piyano notalarının rakamsal karşılıkları verilmiştir (Mickey III, 1980, s. 41).

Musical notation for measures 1-11. The bass clef contains notes for each measure, with a red dashed line labeled '8va' below measures 1-5. The treble clef has a whole rest for the entire system.

Musical notation for measures 12-22. The bass clef contains notes for each measure, with a red dashed line labeled '8va' below measures 12-15. The treble clef has whole rests for measures 12-17 and a whole note for measure 22.

Musical notation for measures 23-33. The bass clef contains notes for each measure. The treble clef has a whole rest for the entire system.

Musical notation for measures 34-44. The bass clef contains notes for measures 34-39, a whole rest for measure 40, and a whole note for measure 44. The treble clef has whole rests for measures 34-39 and notes for measures 40-44.

Musical notation for measures 45-55. The bass clef has a whole rest for the entire system. The treble clef contains notes for each measure.

Musical notation for measures 56-66. The bass clef has a whole rest for the entire system. The treble clef contains notes for each measure, with a red dashed line labeled '8va' above measures 56-63.

The image shows two musical staves. The first staff contains notes numbered 67 to 77. Above the staff, a red dashed line labeled '8va' spans from note 67 to 75, and another red dashed line labeled '15ma' spans from note 75 to 83. The second staff contains notes numbered 78 to 88. Above the staff, a red dashed line labeled '15ma' spans from note 78 to 93.

Görsel 22. Piyanoda notaların rakamsal karşılıkları

Aşağıda alan ortalaması işlemine örnek verilmiştir.

Birinci işlem;

İki eşit kesite bölünmüş bir eserin uç notaları belirlenir.

1. kesitin uç notaları:	Pes: do
	Tiz: sol
2. kesitin uç notaları:	Pes: mi
	Tiz: do#

İkinci işlem;

Görsel 22'de verilen piyano tuşlarının numaralarına göre bu sesler rakamlara çevrilir.

1. kesitin uç noktaları:	Pes: do = 16
	Tiz: sol = 59
2. kesitin uç notaları	Pes: mi = 20
	Tiz: do# = 65

Üçüncü işlem;

Pes notaların değerleri birbiriyle toplanır ve ne kadar sayı varsa toplam o sayıya bölünür. Aynı işlem tiz notalara da uygulanır.

Pes:

$$\frac{16 + 20}{2} = 18$$

2

Tiz:

$$\frac{59 + 65}{2} = 62$$

2

Dördüncü işlem;

Elde edilen rakamlar tekrar notaya dönüştürülebilir.

Pes notaların ortalaması:

$$18 = \text{re}$$

Tiz notaların ortalaması:

$$62 = \text{la\#}$$

3.4.2. Uzaklık

Alan söz konusu olduğunda ek olarak elde edilebilecek diğer bir ölçüm de uzaklıktır. İngilizcede "Span" kelimesiyle tanımlanan bu işlem Türkçe'ye "uzaklık" olarak çevrilmiştir. Uzaklık, alan ortalamasında elde edilen seslerin oluşturduğu aralığın genişliğini ya da darlığını göstermektedir. Uzaklık elde etmek için her elin tiz ve pes notaların ortalaması ayrı ayrı birbirinden çıkartılır. Sonuçta iki nota arasında rakamsal olarak kaç ses olduğunu elde edilir.

Önceki sayfada verilen işlemler üzerinden devam edilen uzaklık hesaplamaları aşağıdaki gibidir.

1. kesit: do - sol = 59 - 16 = 43 ses

2. kesit: mi - do# = 65 - 20 = 45 ses

Ortalama: $\frac{43 + 45}{2} = 44$ ses

2

Yine tiz ve pes sesler arasındaki aralığı bulmanın bir başka kestirme hesaplama şekli de üçüncü işlemde elde ettiğimiz en tiz ve en pes seslerin alan ortalamasının birbirinden çıkarılması ile mümkündür (Mickey III, 1980, s. 41).

Ortalama: 62 - 18 = 44 ses

3.4.3. Skriabin Etütlerde Alan Ortalaması

Bu bölümde her etüdün sağ ve sol el ölçümleri ayrı ayrı hesaplanmıştır. Sağ ve sol elin uç notalarının rakamsal verilere çevrilmiş hali, değişimin somut olarak görülebilmesi amacıyla grafikler halinde sunulmuştur. Daha sonra bu sayıların alan ortalamaları alınarak notaya dönüştürülmüş ve tabloya eklenmiştir. Küsürlü rakamlar piyanoda yarım perdeden küçük nota bulunmadığı için alan ortalaması örneğinde olduğu gibi yuvarlanarak notaya çevrilmiş, sağ ve sol elin uzaklık ölçümleri içinde yerini almıştır.

Aşağıda op. 42/7 etüt baz alınmış ve bu bölüm boyunca diğer etütlere uygulanan işlemler açıklanmıştır. Daha sonra her bir tabloda bir etüt olmak üzere sonuçlar verilmiştir. Etütlerden alınan ölçü numaraları, tiz ve pes notaların rakamsal karşılıklarının bulunduğu tablolar ekte sunulmuştur.

7.

Agitato $\text{♩} = 126$

The musical score is written for piano in a 4/4 time signature with a key signature of three flats (B-flat, E-flat, A-flat). It consists of five systems, each with a treble and bass staff. The tempo is marked 'Agitato' with a quarter note equal to 126 beats per minute. The score includes various musical notations: dynamic markings such as *p* (piano) and *f* (forte), and *cresc.* (crescendo); articulation marks like accents and slurs; and fingerings, specifically '3' and '5'. Red arrows are placed above the treble staff of each system, pointing to specific notes: the first arrow points to the final note of the first system, the second to the final note of the second system, the third to the final note of the third system, the fourth to the final note of the fourth system, and the fifth to the final note of the fifth system.

The image displays five systems of musical notation for a piano piece. Each system consists of a grand staff with a treble and bass clef. The notation includes various rhythmic patterns, dynamic markings, and articulation symbols. Red arrows point to specific notes in the treble clef of each system. The first system has a red arrow pointing to a circled note in the treble clef, with dynamic markings *f* and *pp*. The second system has two red arrows, one pointing to a circled note in the treble clef and another pointing to a note in the bass clef, with a *cresc.* marking. The third system has two red arrows, one pointing to a circled note in the treble clef and another pointing to a note in the bass clef, with *pp* and *cresc.* markings. The fourth system has one red arrow pointing to a circled note in the treble clef. The fifth system has one red arrow pointing to a circled note in the treble clef. The piece is in a key signature of three flats and a 4/4 time signature.

Görsel 23. Aleksandr Nikolayeviç Skriabin. Etüt Op. 42/7. 1903. shorturl.at/pvG67

Yukarıdaki notada toplam 47 ölçü bulunmaktadır. 47 sayısı 4'e eşit bölünemediği için son kesit 3 ölçü olarak bırakılmıştır. Her bir kesit dik oklarla birbirinden ayrılmış, sağ ve sol elin en pes ve en tiz notaları yuvarlak içine alınmıştır. Nota incelemesinden sonra her bir kesit içinde bulunan notalar Görsel 22'deki sayılara çevrilmiştir.

Kesit	Ölçüler	Sağ El Tiz	Sağ El Pes	Sol El Tiz	Sol El Pes
1	1 – 4	57	33	36	9
2	5 – 8	57	35	36	9
3	9 – 12	60	39	40	11
4	13 – 16	56	39	40	11
5	17 – 20	57	33	36	9
6	21 – 24	57	35	36	9
7	25 – 28	60	41	41	12
8	29 – 32	57	35	41	9
9	33 – 36	62	41	41	12
10	37 – 40	57	35	41	9
11	41 – 44	52	35	41	16
12	45 - 47	69	36	52	21

Tablo 9. Skriabin etüt op. 42/7 alan ortalaması ölçümleri

Bu verilerin oluşturduğu çizgiler ve çizgilerin hareket yönü bölüm sonunda grafikler halinde sunulmuştur. Daha sonra bu sayıların kendi alanlarına göre ortalamaları alınmıştır. Her bir alanın içinde bulunan sayılar toplanmış, toplam kaç kesit varsa o sayıya bölünmüştür.

$$\text{Sağ El Tiz: } 57 + 57 + 60 + 56 + 57 + 57 + 60 + 57 + 62 + 57 + 52 + 69 = 701$$

$$\frac{701}{12} = 58.4 \text{ (Sağ el tiz seslerin ortalaması)}$$

12

$$\text{Sağ El Pes: } 33 + 35 + 39 + 39 + 33 + 35 + 41 + 35 + 41 + 35 + 35 + 36 = 437$$

$$\frac{437}{12} = 36.4 \text{ (Sağ el pes seslerin ortalaması)}$$

12

$$\text{Sol El Tiz: } 36 + 36 + 40 + 40 + 36 + 36 + 41 + 41 + 41 + 41 + 41 + 52 = 481$$

$$\frac{481}{12} = 40.0 \text{ (Sol el tiz seslerin ortalaması)}$$

12

$$\text{Sol El Pes: } 9 + 9 + 11 + 11 + 9 + 9 + 12 + 9 + 12 + 9 + 16 + 21 = 137$$

$$\frac{137}{12} = 11.4 \text{ (Sol el pes seslerin ortalaması)}$$

12

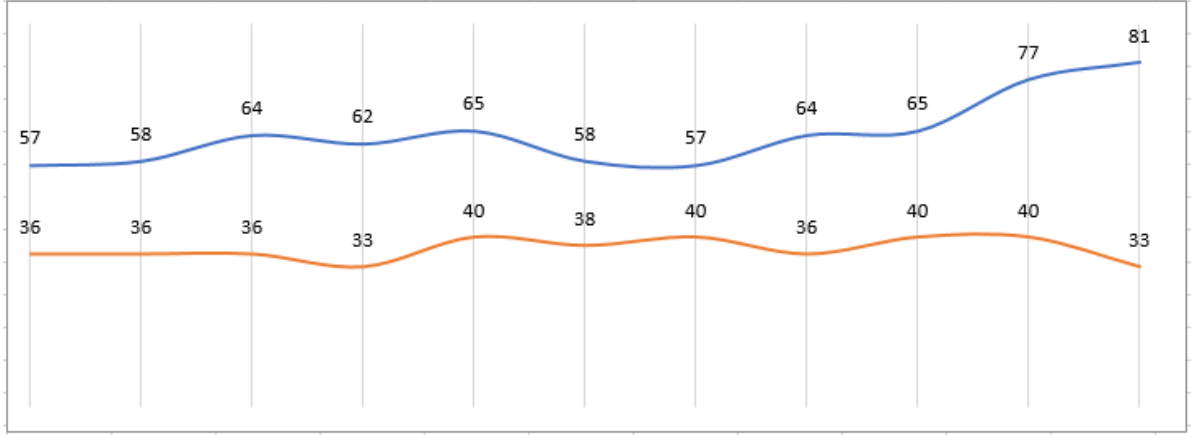
Daha sonra bu sesler Görsel 22'ye göre tekrar notaya çevrilmiş ve alan ortalaması adı altında tabloya yerleştirilmiştir. Etüdün uzaklık ölçümlerinin hesaplama yöntemi aşağıya eklenmiştir.

$$\text{Sağ El Uzaklık: } 58.4 - 36.4 = 22.0$$

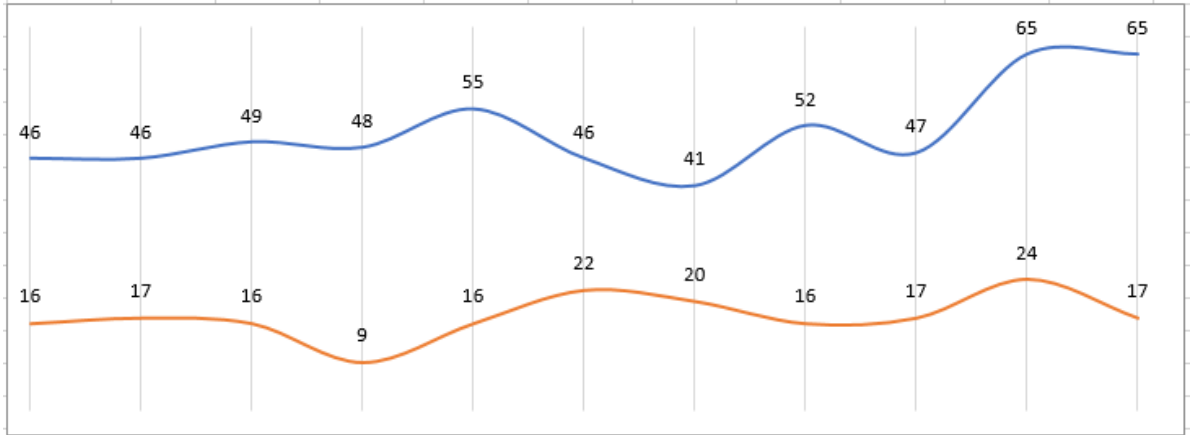
$$\text{Sol El Uzaklık: } 40.0 - 11.4 = 28.7$$

Op. 8/1

Sağ el tiz ve pes sesler grafiği

Sol el tiz ve pes sesler grafiği

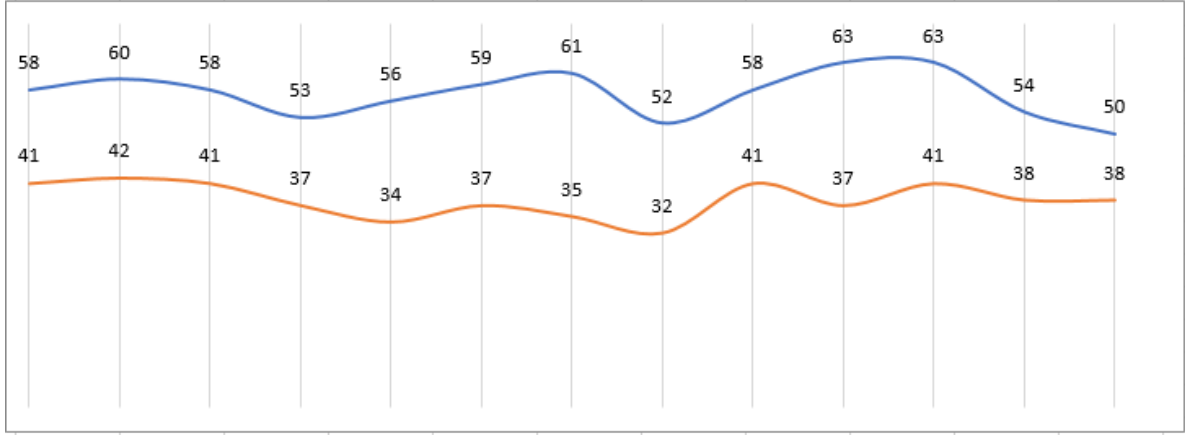
Sağ ve sol el alan ortalaması + Uzaklık

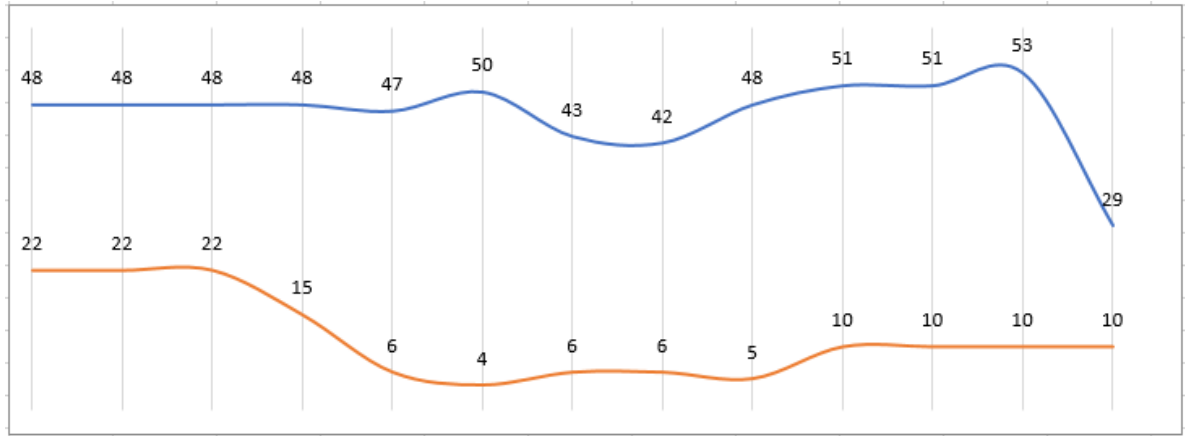
Tablo 10. Op. 8/1 Ölçümler

Op. 8/2

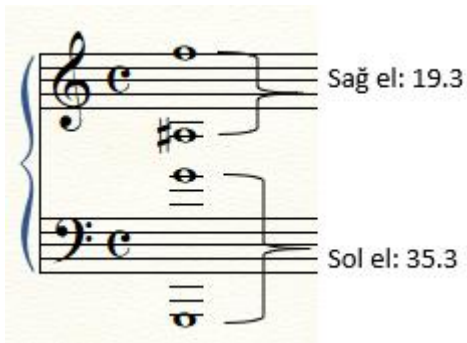
Sağ el tiz ve pes sesler grafiği

Sol el tiz ve pes sesler grafiği

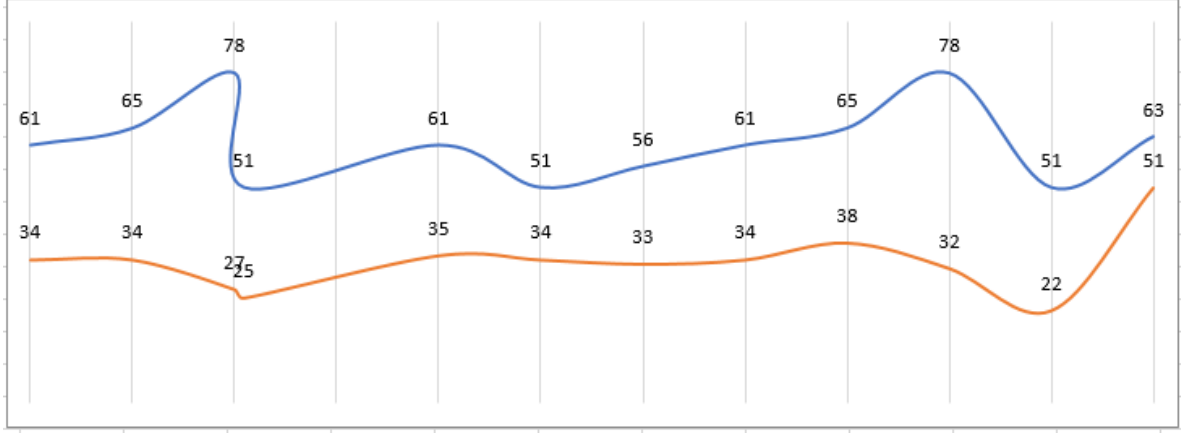
Sağ ve sol el alan ortalaması + Uzaklık

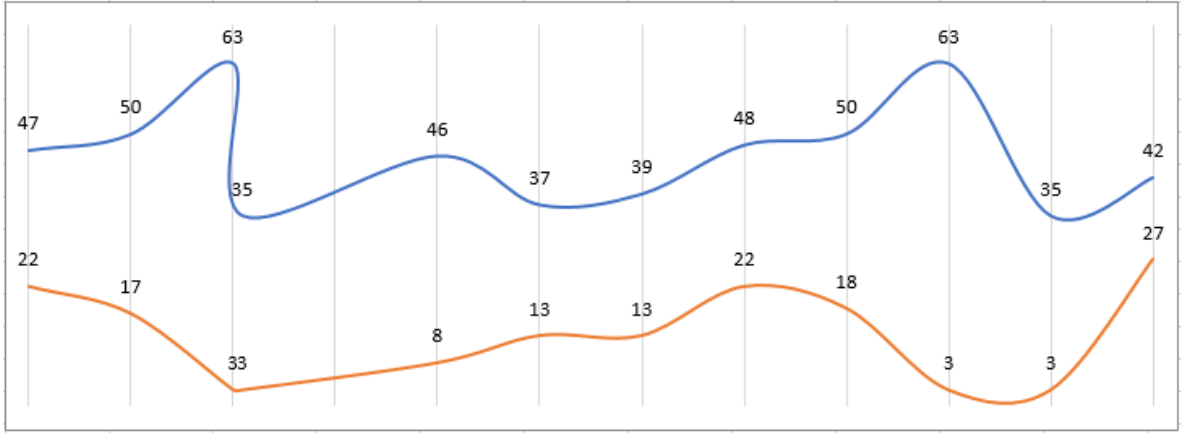
Tablo 11. Op. 8/2 Ölçümler

Op. 8/3

Sağ el tiz ve pes sesler grafiği

Sol el tiz ve pes sesler grafiği

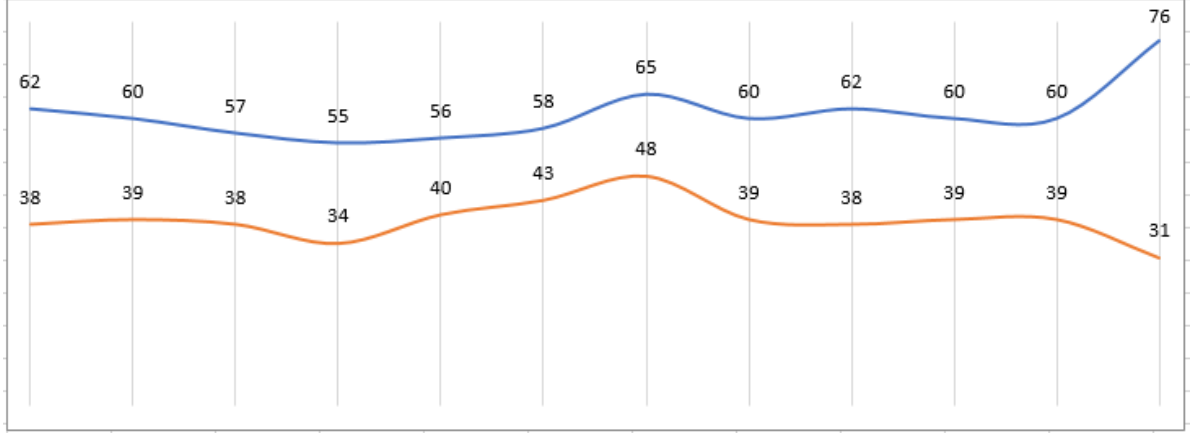
Sağ ve sol el alan ortalaması + Uzaklık

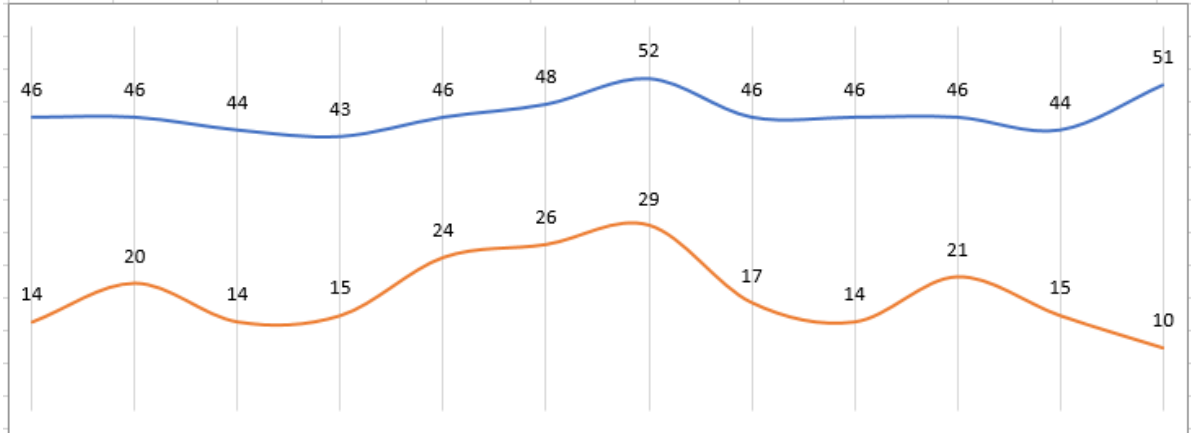
Tablo 12. Op. 8/3 Ölçümler

Op. 8/4

Sağ el tiz ve pes sesler grafiği

Sol el tiz ve pes sesler grafiği

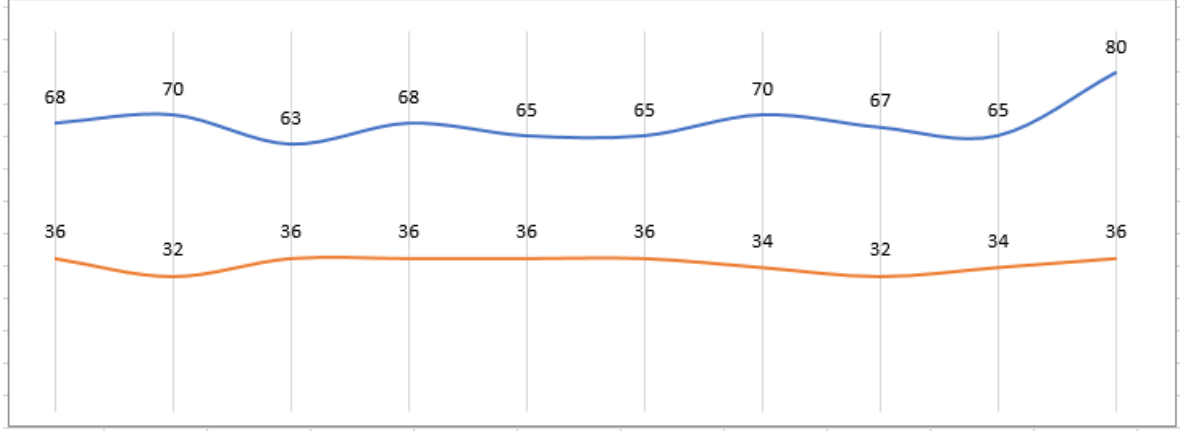
Sağ ve sol el alan ortalaması + Uzaklık

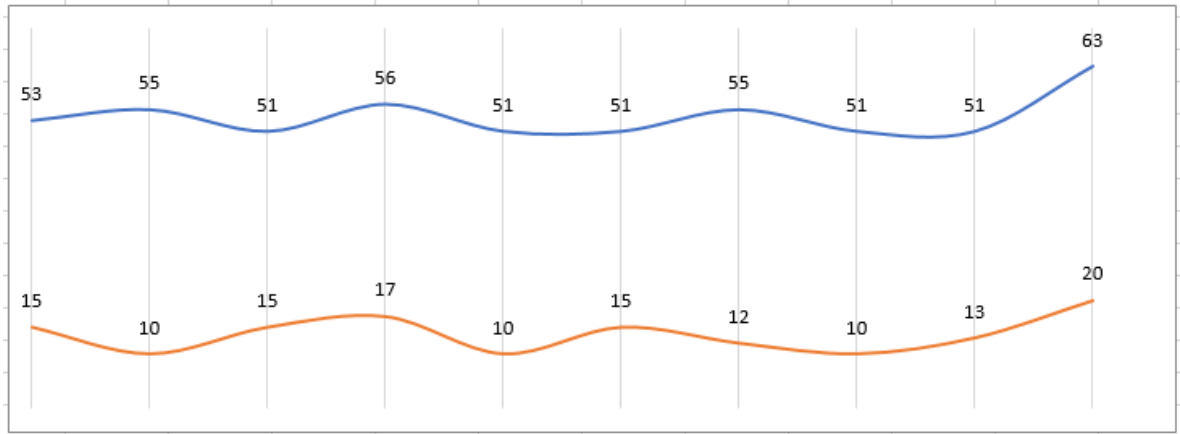
Tablo 13. Op. 8/4 Ölçümler

Op. 8/5

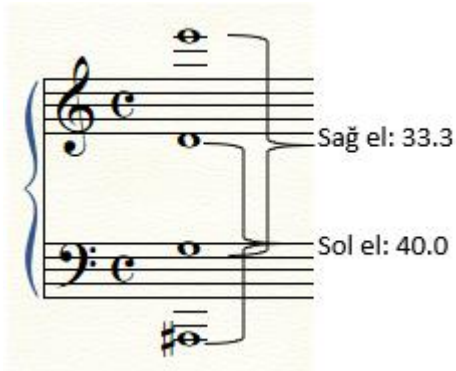
Sağ el tiz ve pes sesler grafiği

Sol el tiz ve pes sesler grafiği

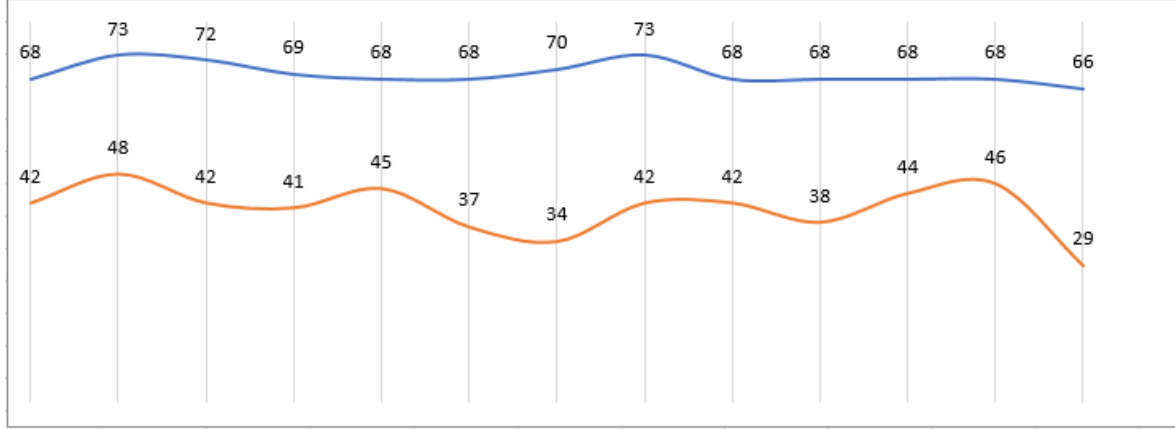
Sağ ve sol el alan ortalaması + Uzaklık

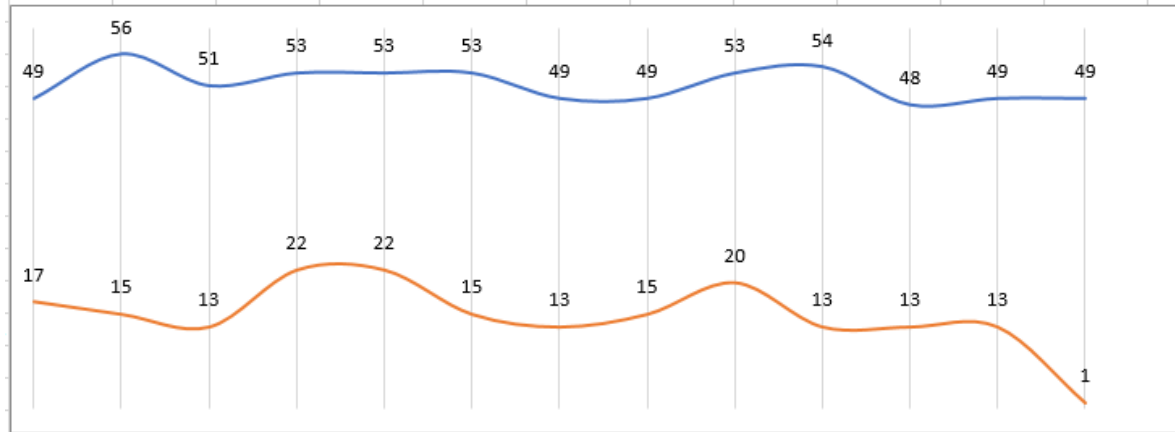
Tablo 14. Op. 8/5 Ölçümler

Op. 8/6

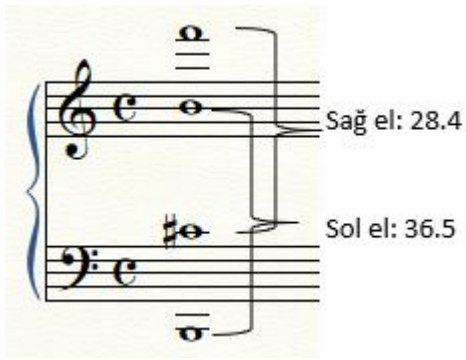
Sağ el tiz ve pes sesler grafiği

Sol el tiz ve pes sesler grafiği

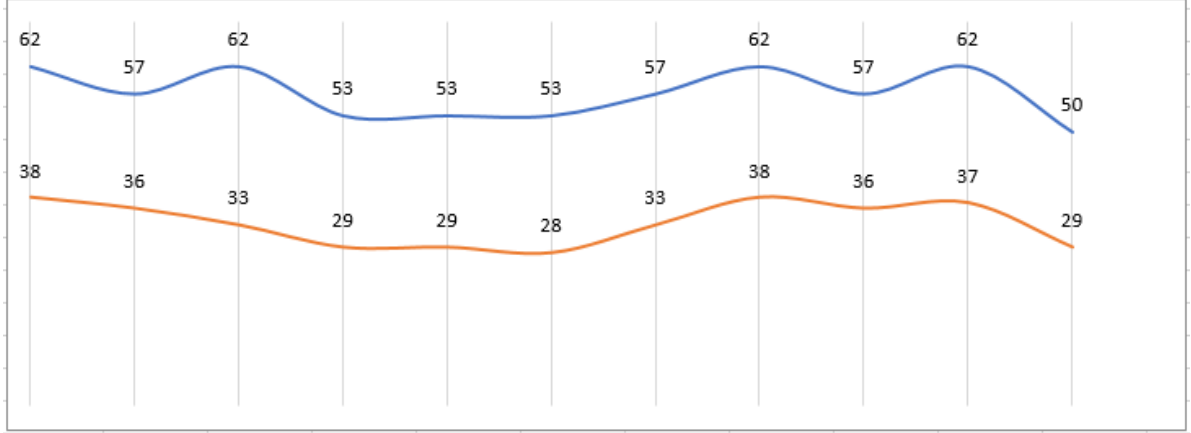
Sağ ve sol el alan ortalaması + Uzaklık

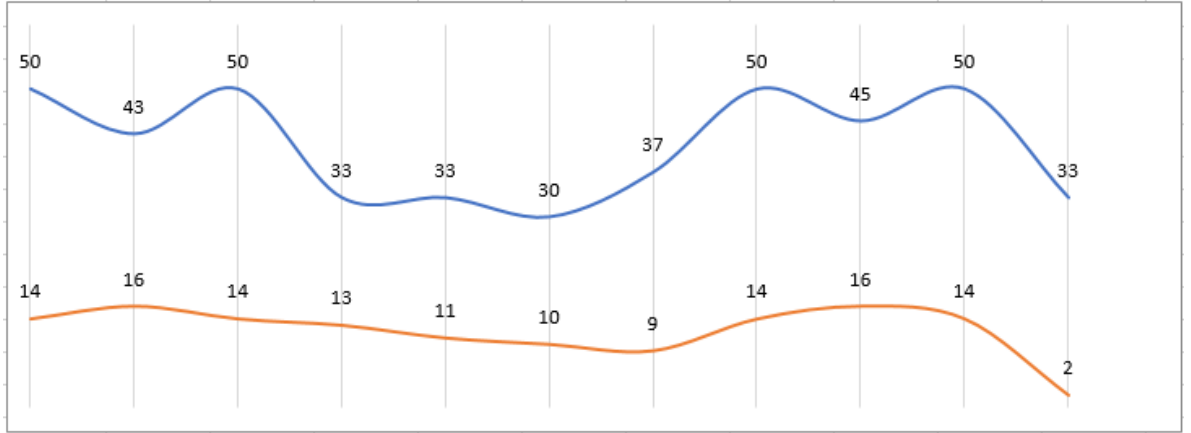
Tablo 15. Op. 8/6 Ölçümler

Op. 8/7

Sağ el tiz ve pes sesler grafiği

Sol el tiz ve pes sesler grafiği

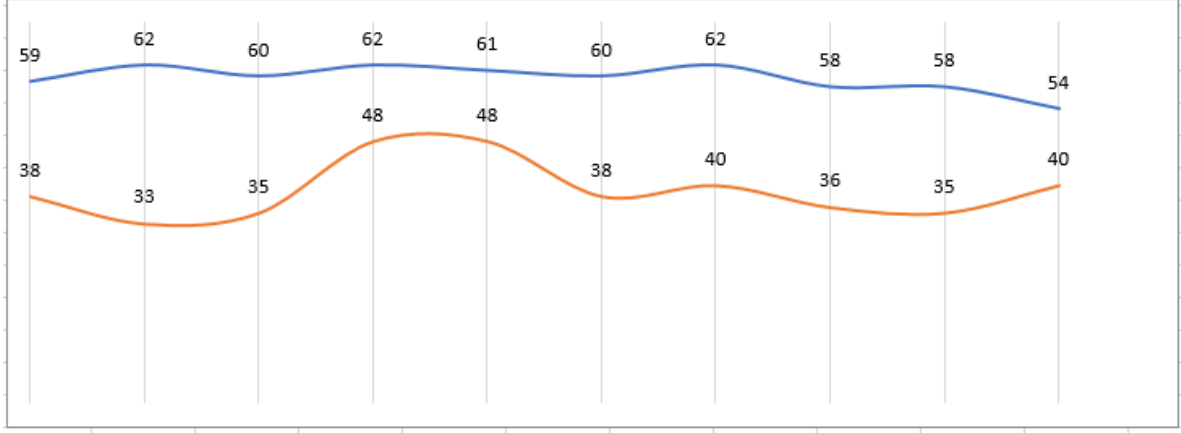
Sağ ve sol el alan ortalaması + Uzaklık

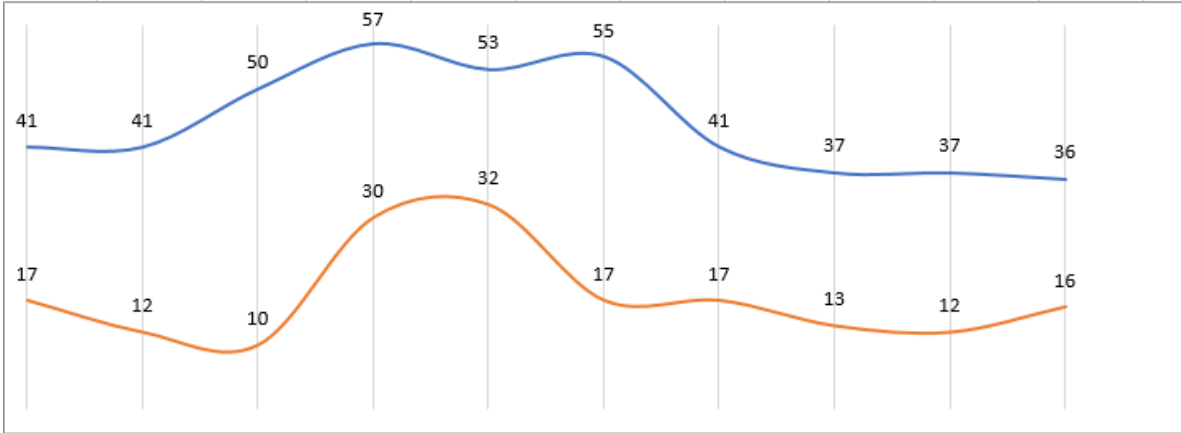
Tablo 16. Op. 8/7 Ölçümler

Op. 8/8

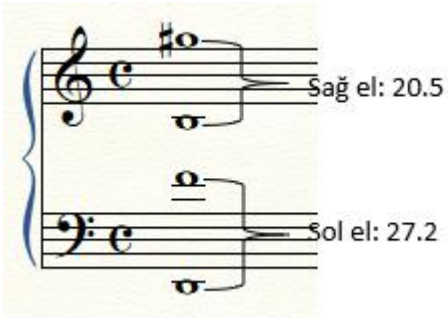
Sağ el tiz ve pes sesler grafiği

Sol el tiz ve pes sesler grafiği

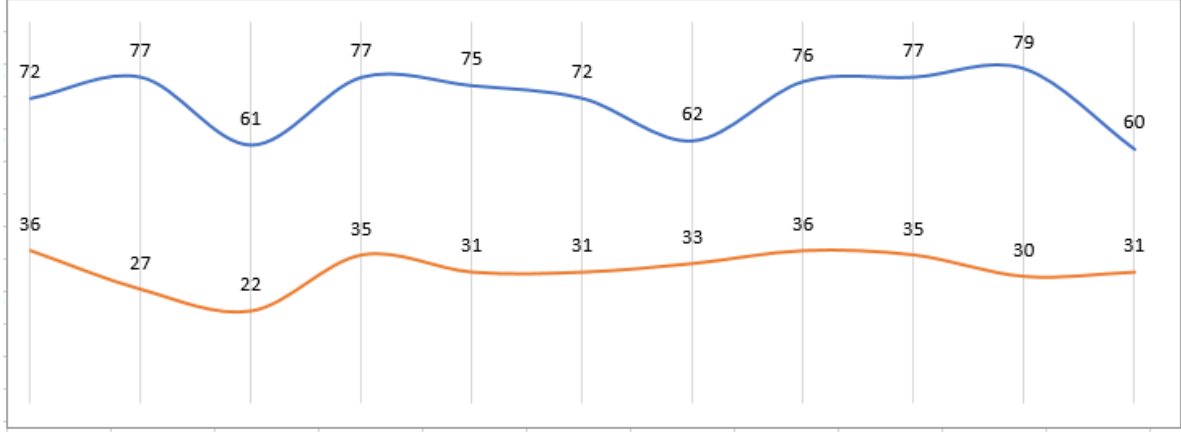
Sağ ve sol el alan ortalaması + Uzaklık

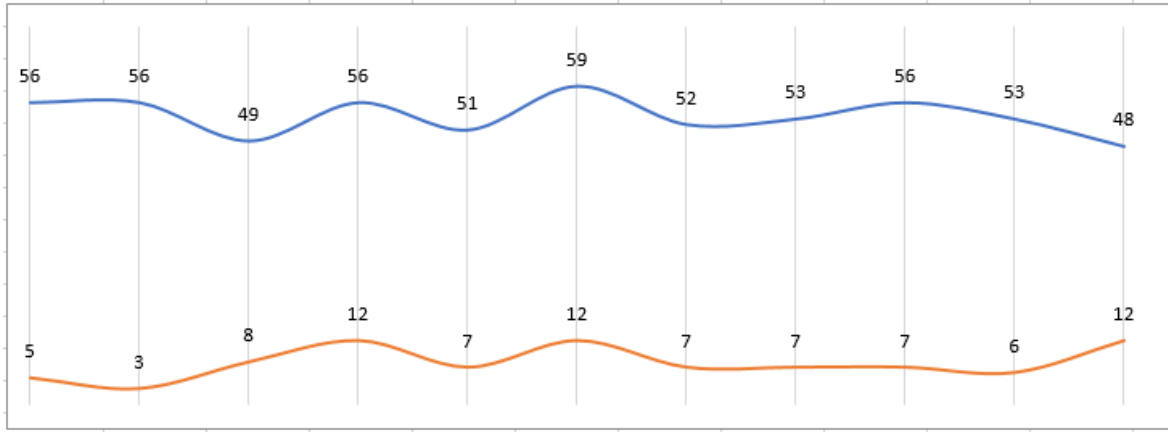
Tablo 17. Op. 8/8 Ölçümler

Op. 8/9

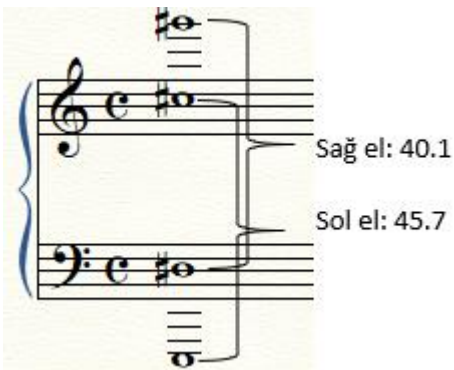
Sağ el tiz ve pes sesler grafiği

Sol el tiz ve pes sesler grafiği

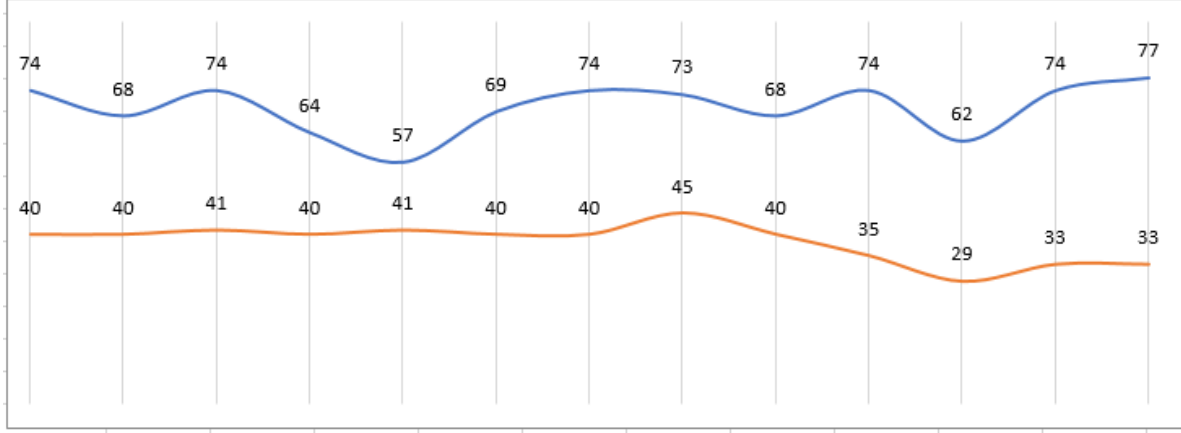
Sağ ve sol el alan ortalaması + Uzaklık

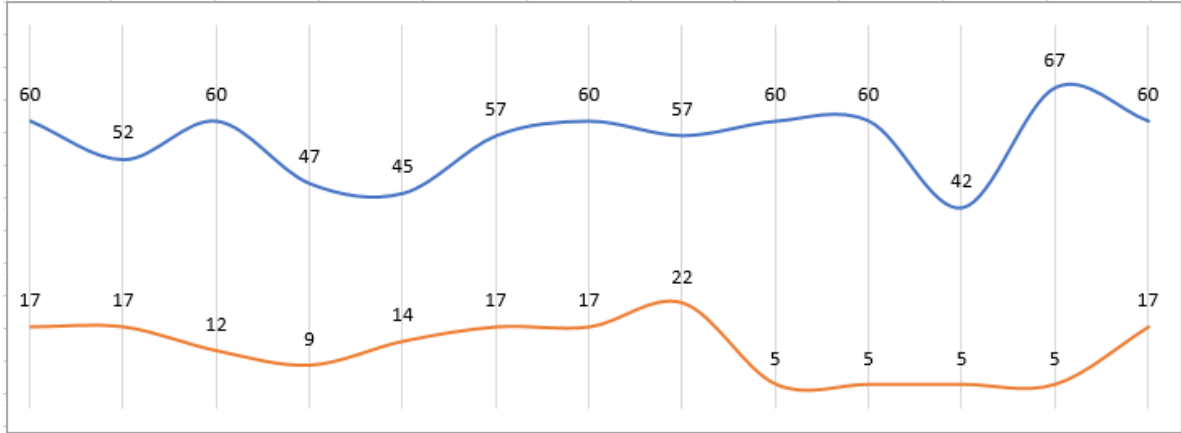
Tablo 18. Op. 8/9 Ölçümler

Op. 8/10

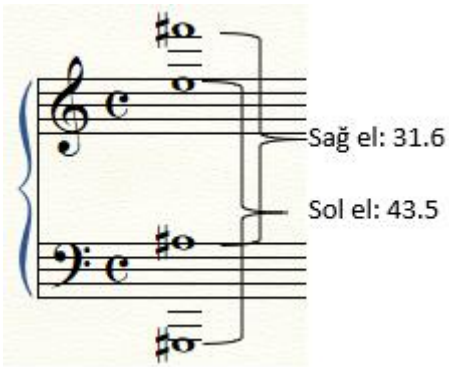
Sağ el tiz ve pes sesler grafiği

Sol el tiz ve pes sesler grafiği

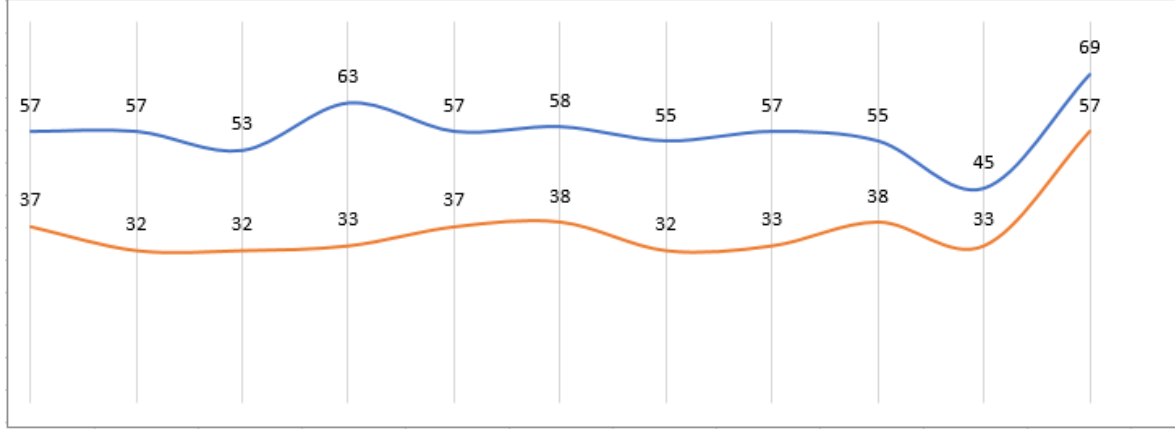
Sağ ve sol el alan ortalaması + Uzaklık

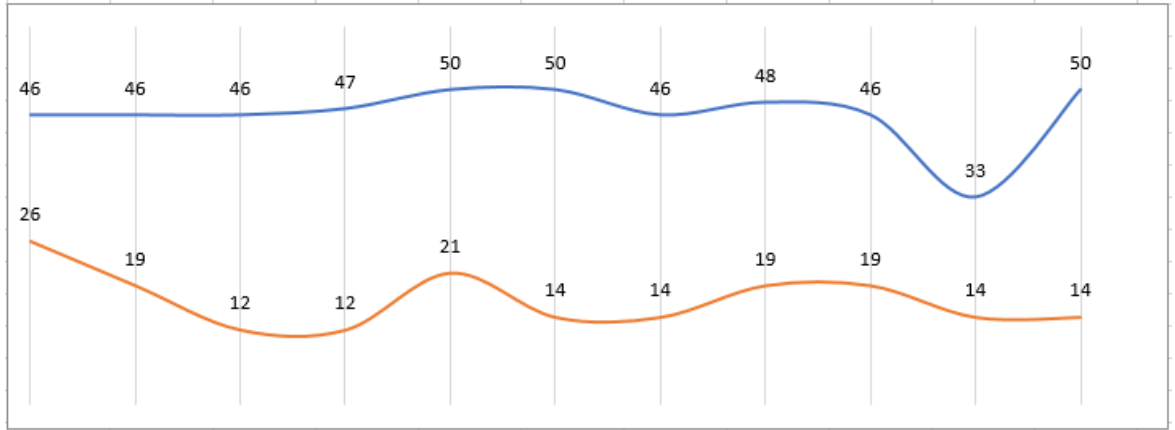
Tablo 19. Op. 8/10 Ölçümler

Op. 8/11

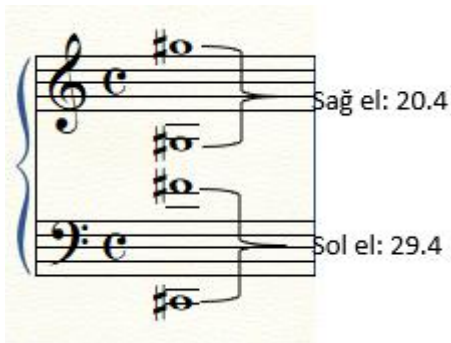
Sağ el tiz ve pes sesler grafiği

Sol el tiz ve pes sesler grafiği

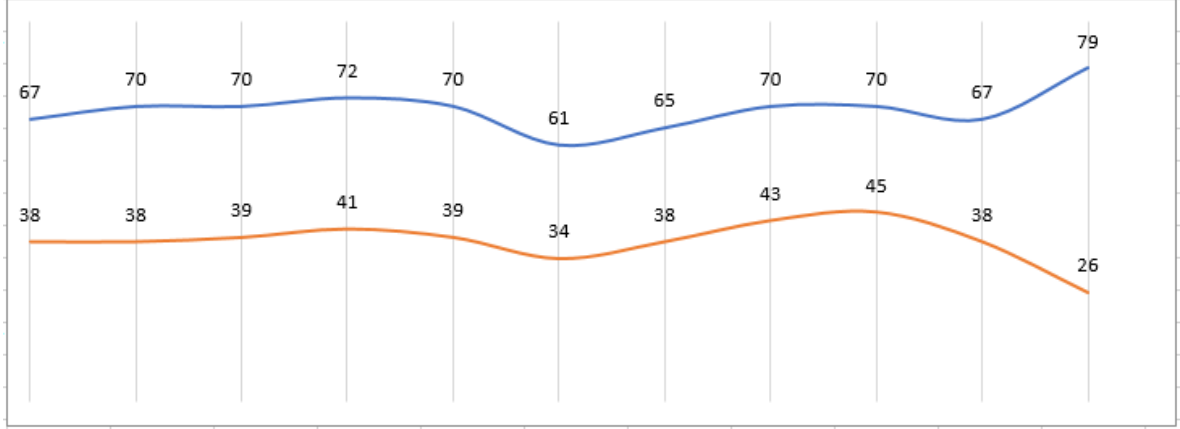
Sağ ve sol el alan ortalaması + Uzaklık

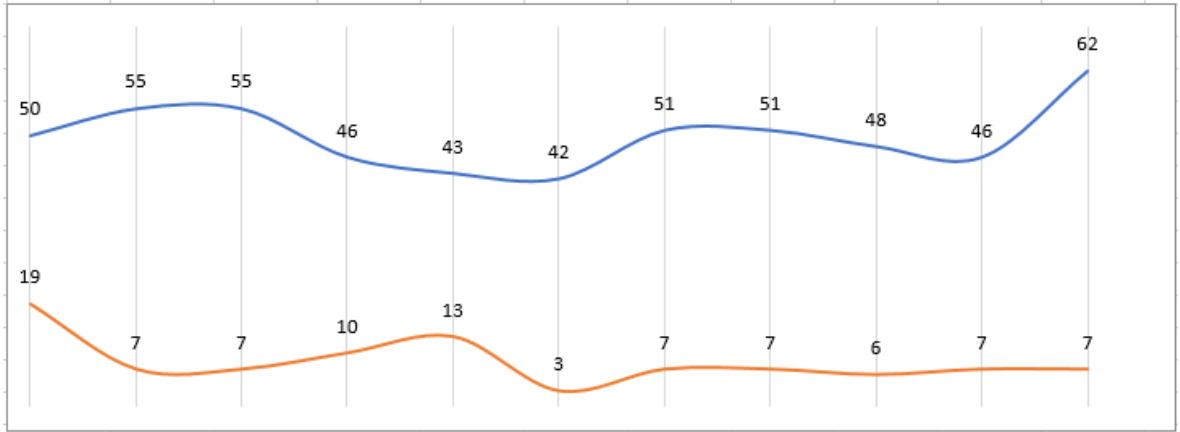
Tablo 20. Op. 8/11 Ölçümler

Op. 8/12

Sağ el tiz ve pes sesler grafiği

Sol el tiz ve pes sesler grafiği

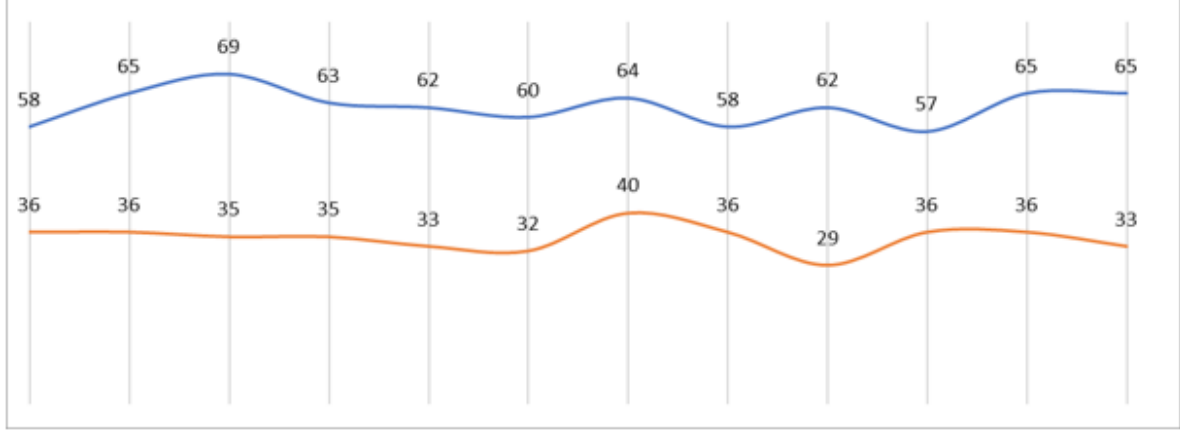
Sağ ve sol el alan ortalaması + Uzaklık

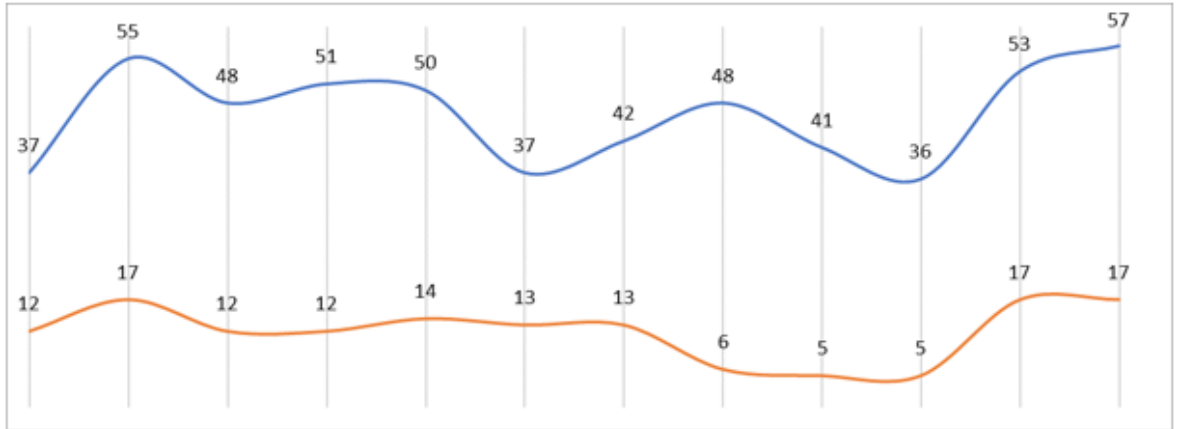
Tablo 21. Op. 8/12 Ölçümler

Op. 42/1

Sağ el tiz ve pes sesler grafiği

Sol el tiz ve pes sesler grafiği

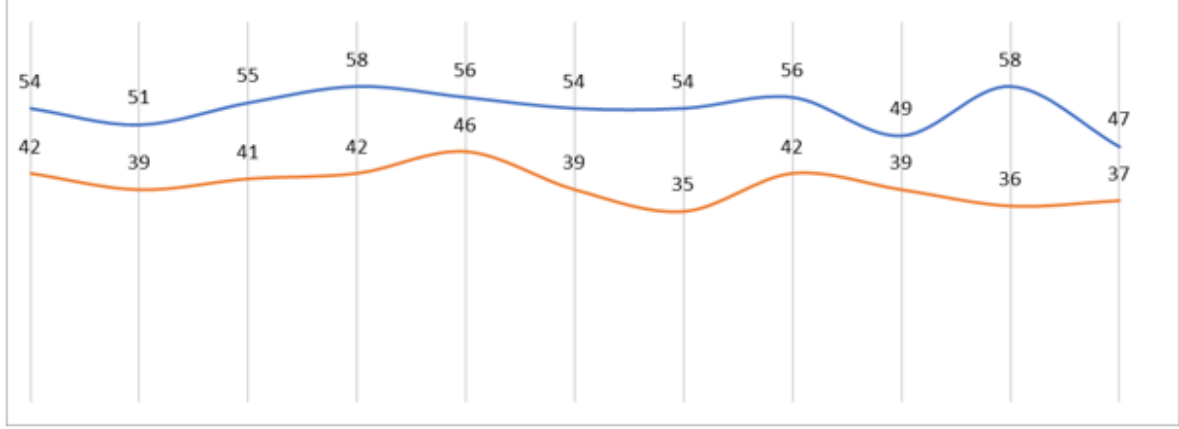
Sağ ve sol el alan ortalaması + Uzaklık

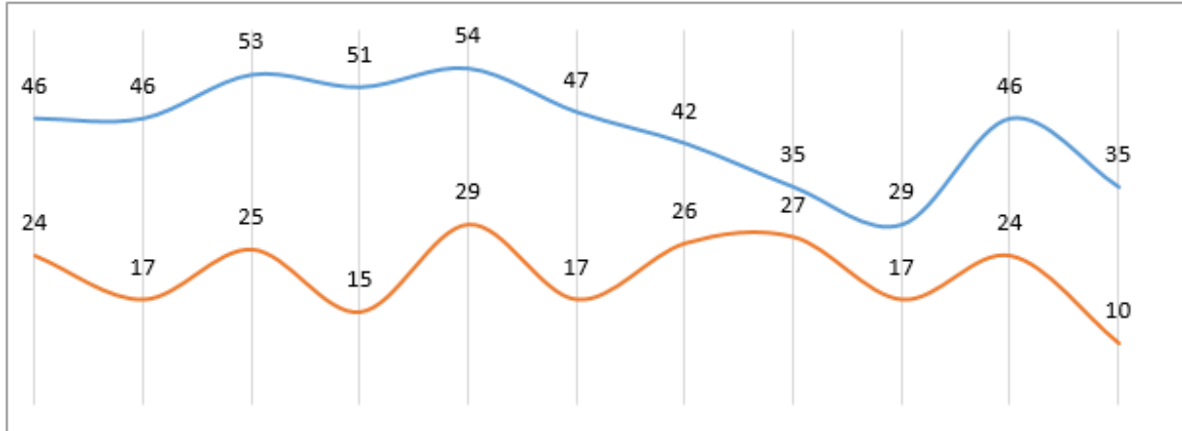
Tablo 22. Op. 42/1 Ölçümler

Op. 42/2

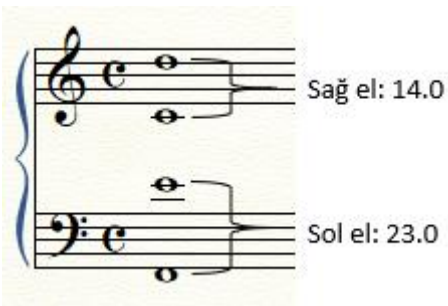
Sağ el tiz ve pes sesler grafiği

Sol el tiz ve pes sesler grafiği

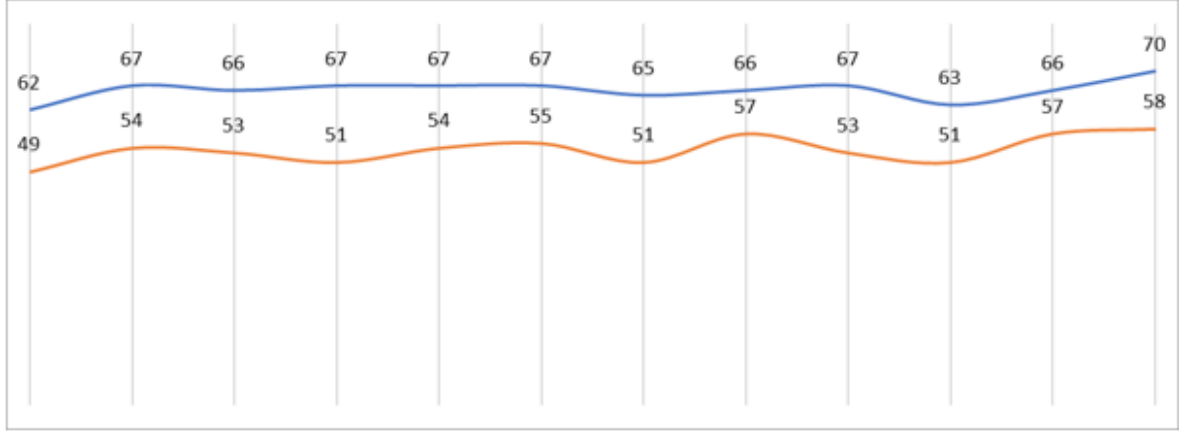
Sağ ve sol el alan ortalaması + Uzaklık

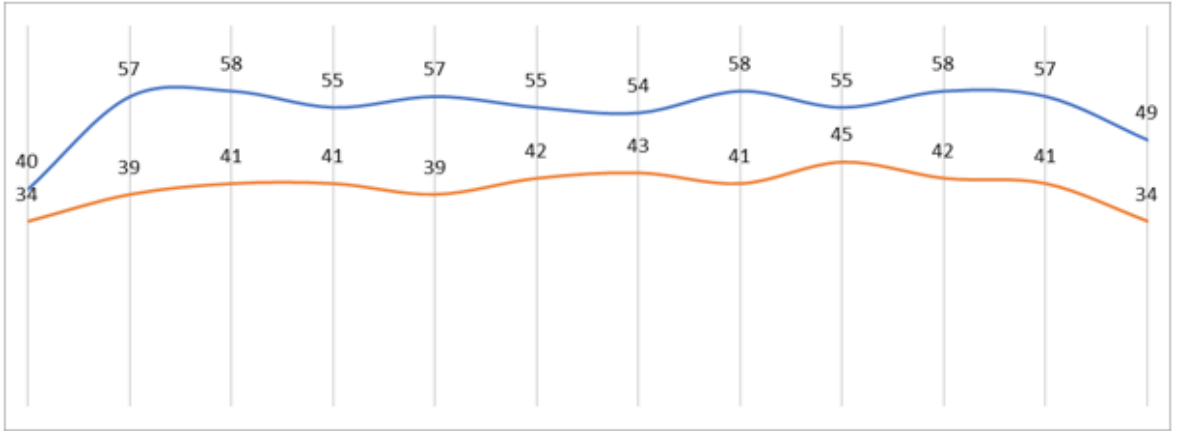
Tablo 23. Op. 42/2 Ölçümler

Op. 42/3

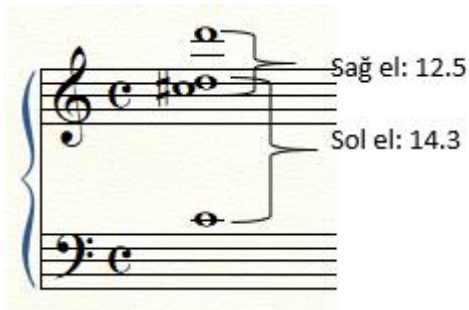
Sağ el tiz ve pes sesler grafiği

Sol el tiz ve pes sesler grafiği

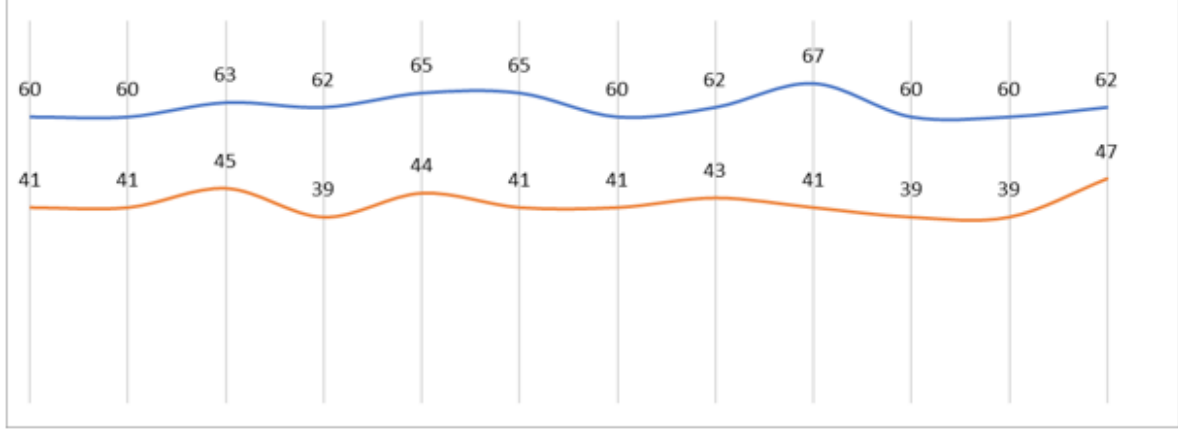
Sağ ve sol el alan ortalaması + Uzaklık

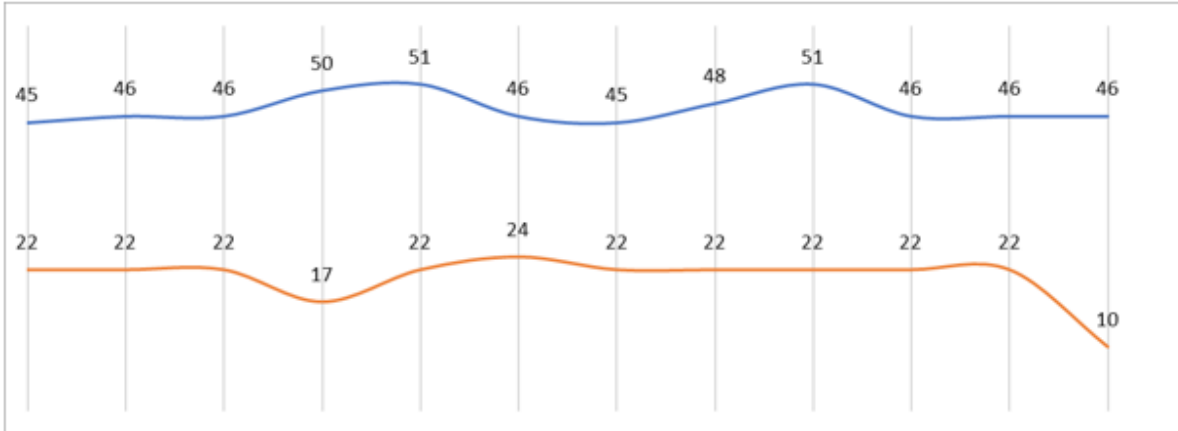
Tablo 24. Op. 42/3 Ölçümler

Op. 42/4

Sağ el tiz ve pes sesler grafiği

Sol el tiz ve pes sesler grafiği

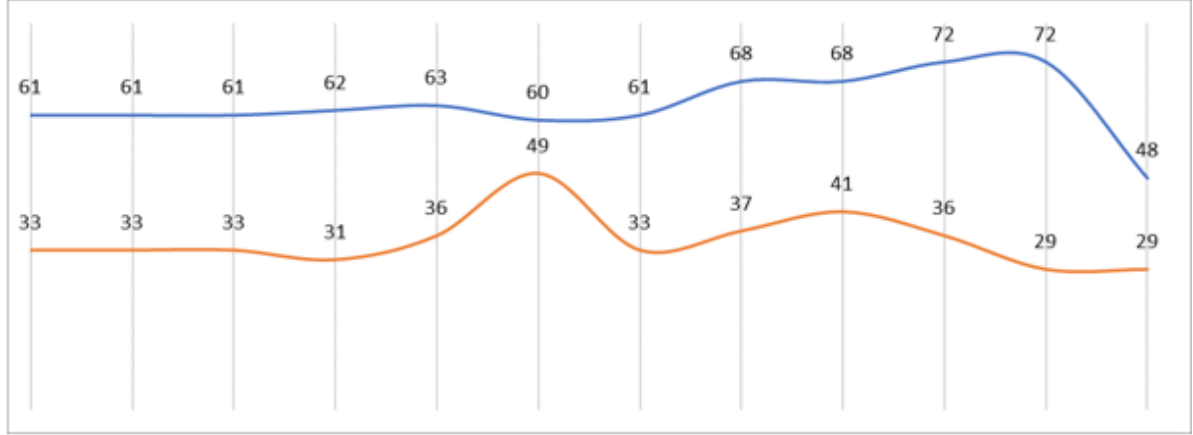
Sağ ve sol el alan ortalaması + Uzaklık

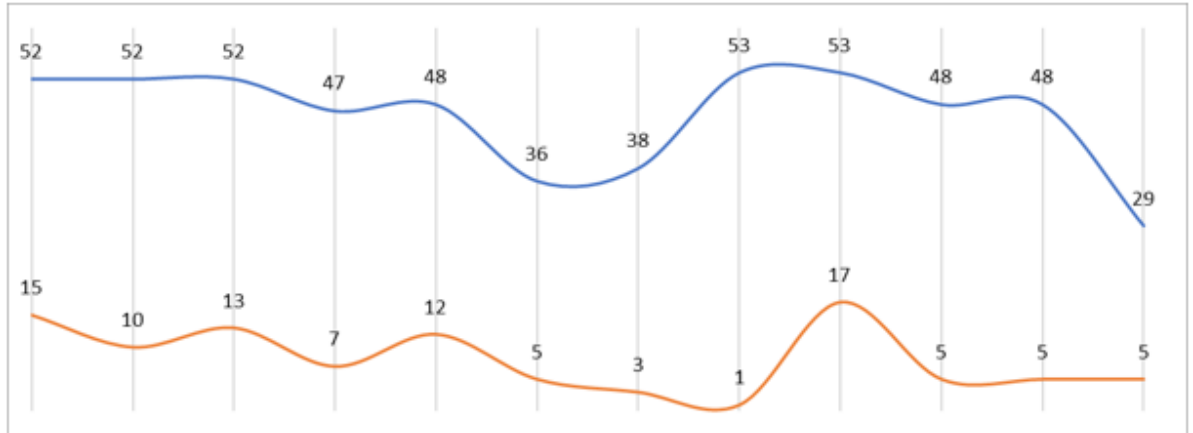
Tablo 25. Op. 42/4 Ölçümler

Op. 42/5

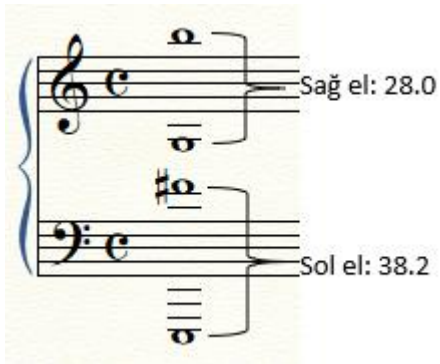
Sağ el tiz ve pes sesler grafiği

Sol el tiz ve pes sesler grafiği

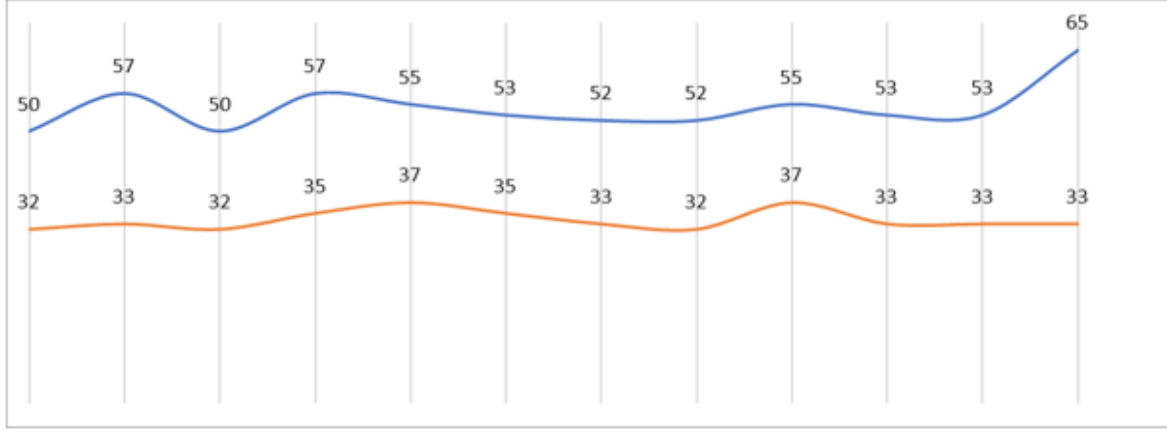
Sağ ve sol el alan ortalaması + Uzaklık

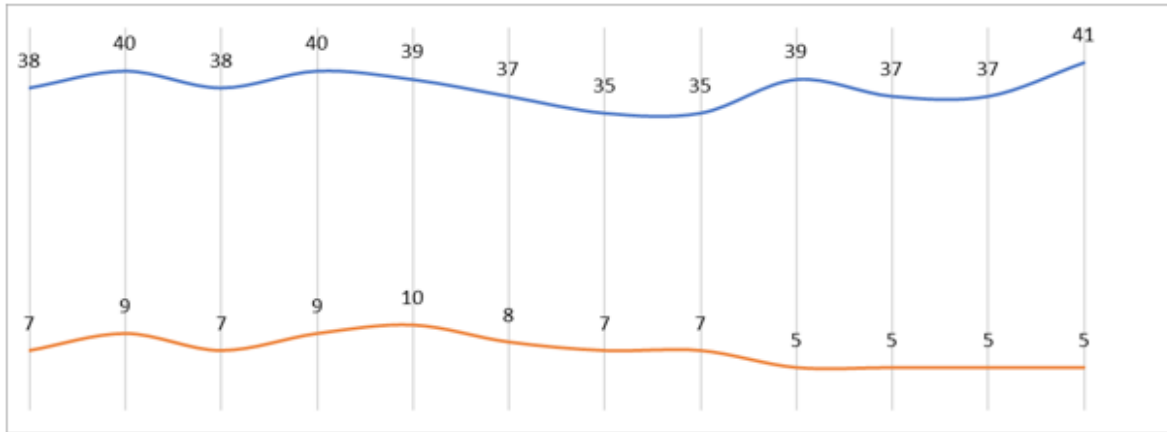
Tablo 26. Op. 42/5 Ölçümler

Op. 42/6

Sağ el tiz ve pes sesler grafiği

Sol el tiz ve pes sesler grafiği

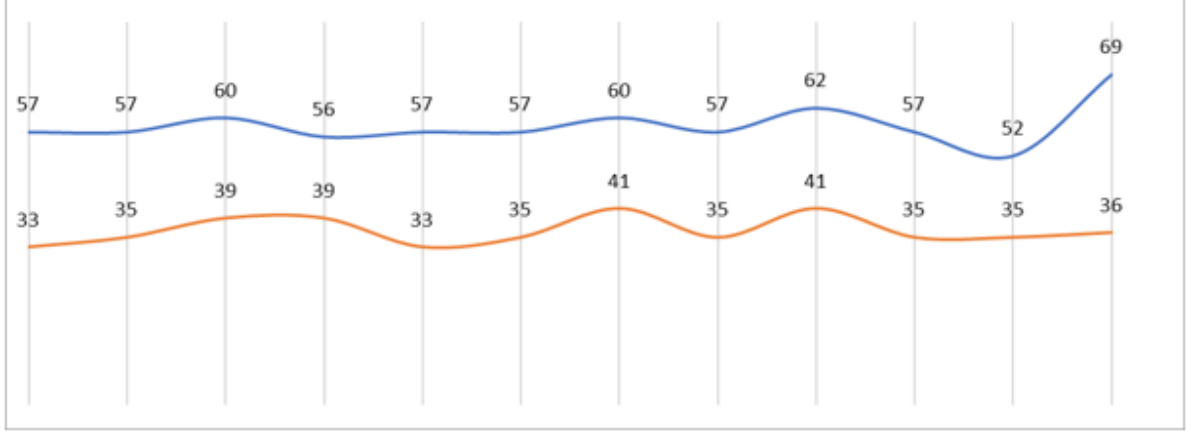
Sağ ve sol el alan ortalaması + Uzaklık

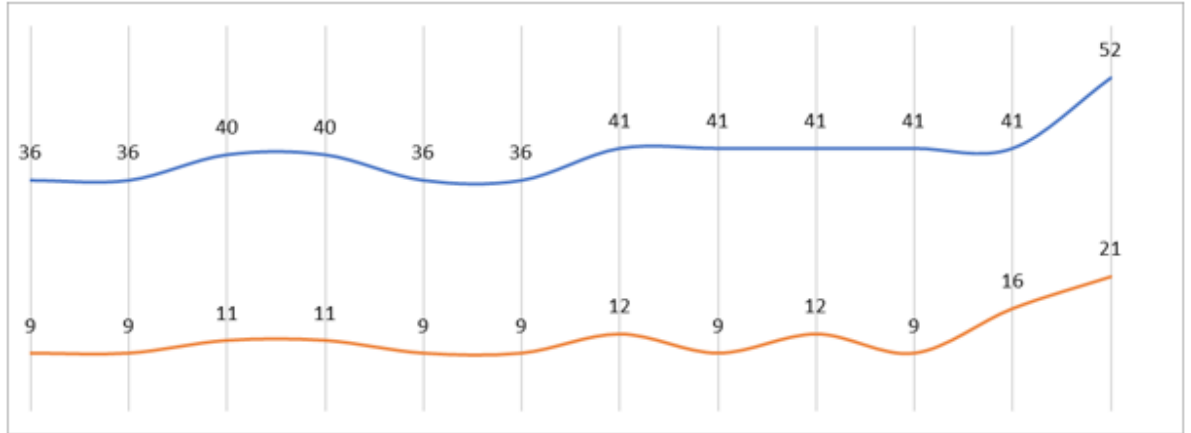
Tablo 27. Op. 42/6 Ölçümler

Op. 42/7

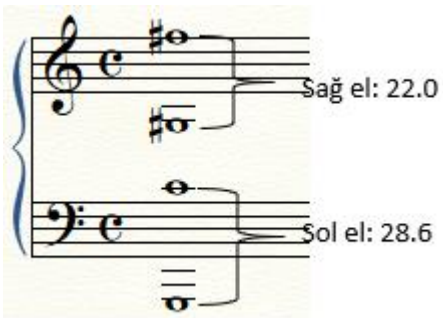
Sağ el tiz ve pes sesler grafiği

Sol el tiz ve pes sesler grafiği

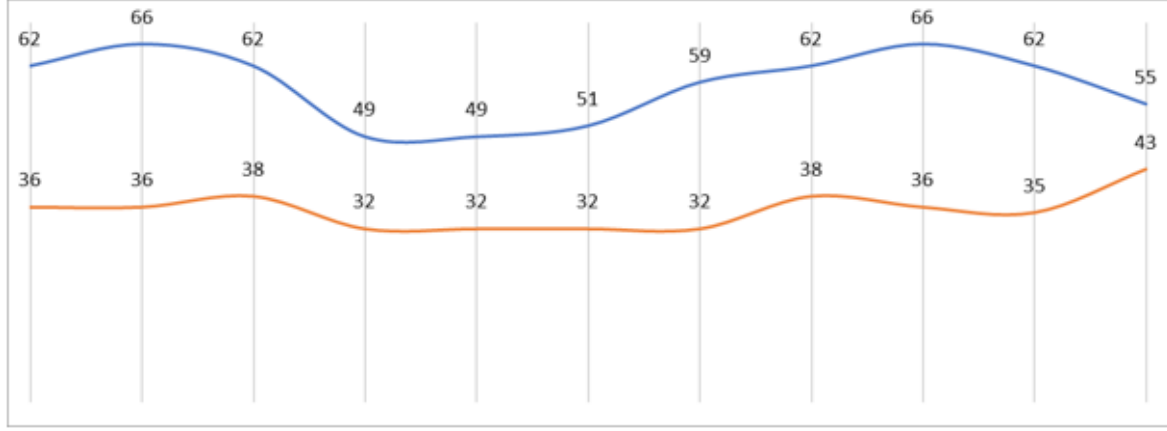
Sağ ve sol el alan ortalaması + Uzaklık

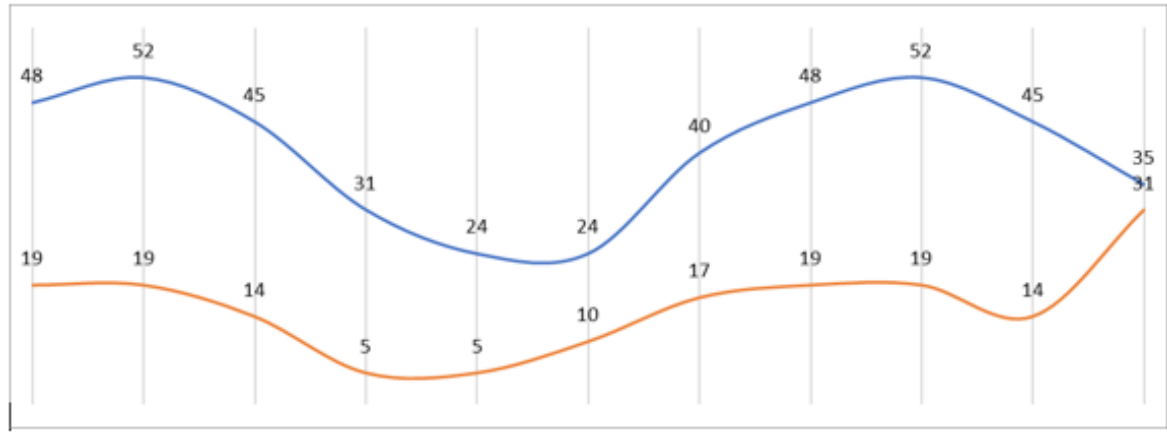
Tablo 28. Op. 42/7 Ölçümler

Op. 42/8

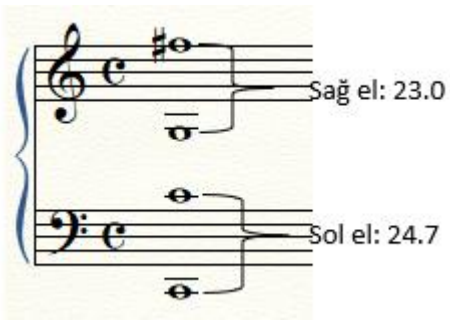
Sağ el tiz ve pes sesler grafiği

Sol el tiz ve pes sesler grafiği

Sağ ve sol el alan ortalaması + Uzaklık

Tablo 29. Op. 42/8 Ölçümler

Etütlerin grafik analizlerine bakıldığında; op. 8/1'de sol el partileri birbirine uzak çizgilerde ilerlerken, kapanışta sağ ve sol el tiz sesleri yukarıya pes sesleri ise aşağıya doğru hareket etmektedir.

Op. 8/2'de sol el çizgileri birbirine uzak iken eserin sonuna doğru ani bir iniş mevcuttur. Alt partide ise nota tekrarları görülmüştür.

Op. 8/3'ün üçüncü ve onuncu kesitlerinde iki elin üst partilerinde çıkış, alt partilerinde ise iniş saptanmıştır.

Op. 8/4'ün yedinci kesitinde iki elde de ani tizleşme görülmektedir. Kapanışta tiz sesler yukarıya, pes sesler aşağıya doğru ters istikamette ilerlemektedir.

Op. 8/5'te sağ elin pes sesleri birbirine yakın ve düz bir çizgide ilerlemektedir. Kapanışta tiz seslere doğru bir yükseliş vardır.

Op. 8/6'da sağ el tiz sesleri birbirine yakın düz bir çizgide ilerlerken kapanışta iki elde de iniş söz konusudur. Sol elde piyanonun birinci notası kullanılmıştır.

Op. 8/7'de sol elin pes sesleriyle sağ elin tiz ve pes sesleri düz bir çizgide ilerlerken, sol el tiz seslerde iniş-çıkış söz konusudur.

Op. 8/8'de ise sağ elin pes sesleriyle sol elin tiz ve pes sesleri düz bir çizgide ilerlerken, sağ elin tiz seslerinde iniş-çıkış mevcuttur.

Op. 8/9'da sağ ve sol elin tiz seslerinde iniş-çıkış görülürken, iki elin pes seslerinde de nota tekrarları saptanmıştır.

Op. 8/10'da beşinci kesitin sağ elinde ve on birinci kesitin sol elinde üst partilerde ani bir iniş gözlenmektedir. Alt partilerde ise nota tekrarları bulunmaktadır.

Op. 8/11'de eserin sonuna doğru sağ el tiz ve pes sesler ile sol el tiz seslerde bir yükseliş vardır. Etüde inici notalarla başlayan sol elin pes partisi devam ettikçe birçok nota tekrarı içermektedir.

Op. 8/12'de sağ ve sol elin tizleri etüdün sonuna doğru yükselmiştir. Bu sırada sağ elin pes sesleri iniş gerçekleştirirken, sol elin pes sesleri arasında nota tekrarları gözlemlenmiştir.

Op. 42/1'de sağ el tiz ve pes sesler, sol el pes sesler genellikle yakın notalar arasında gezinirken, sol el tiz seslerde ani iniş-çıkışlar mevcuttur.

Op. 42/2'de sağ elde iki parti de birbirine yakın notalarda ilerlerken, sol elin pes seslerinde art arda iniş-çıkışlar vardır. Etüdün başlangıcında sol elin tiz seslerinde yukarıdan aşağı bir iniş söz konusudur. Eserin sonunda ise ani bir çıkış bulunmaktadır.

Op. 42/3 etüt boyunca sağ ve sol el birbirine yakın aralıklarla ilerlemektedir. Göze çarpan en büyük değişiklik sol el tiz seslerin etüdün başlangıcında yaptığı on yedi notalık ani çıkıştır.

Op. 42/4'te sağ el partileri genel olarak birbiriyle uyumlu çizgide ilerlemektedir. Sol elde ise iki parti arası sağ ele oranla daha açıktır. Kapanışta sol el pes seslerde ani bir iniş bulunmaktadır.

Op. 42/5'in tüm partileri genel olarak birbirinden bağımsız çizgilerde ilerlemektedir. Etüdün altıncı kesitinde sağ elin pes seslerinde tizleşme, sol elin tiz seslerinde ise pesleşme mevcuttur. Sekizinci kesitte sol elin pes sesleri birinci sese kadar inmiştir. Dokuzuncu kesitte ise ani bir çıkış ile onyedinci sese kadar tizleşme bulunmaktadır.

Op. 42/6'da sağ el pes sesler, sol el tiz ve pes seslerde nota tekrarları kullanılmıştır. Bu sesler arasında birbirine yakın ilerleyiş vardır. Sağ el tiz sesler ikinci ve dördüncü kesitte küçük bir çıkış yaparken, kapanışta altmışbeşinci sese kadar yükselmiştir.

Op. 42/7'de sağ el tiz sesler, sol el tiz ve pes sesler genellikle düz bir çizgide ilerlemiş, son kesitte aniden yükselmiştir. Sağ el pes seslerde ise etüt boyunca nota tekrarları vardır.

Op. 42/8 etüdün başlangıcında sağ el tiz sesler, sol el tiz ve pes seslerde yukarıdan aşağıya görsel olarak yuvarlak bir iniş gerçekleşmektedir. Bu  partiye karşın sağ el pes sesler birbirine yakın aralıklarla ilerlemektedir. Etüdün sonunda iki elin tiz sesleri pesleşirken, pes sesleri tizleşerek tezat oluşturmuştur.

SONUÇ

Bu çalışmada, müzikte doku analizi yöntemleri incelenmiş, örneklerle pekiştirilmiştir. Skriabin'in op. 8 ve op. 42 etüt albümlerinden alınan örneklerle melodi ve eşlik sunumu karakteristik özellikleri ayrıştırıldıktan sonra doku analizinin yoğunluk ölçümlerine geçilmiştir.

Skriabin op. 8 ve op. 42 etüt albümlerine uygulanan yoğunluk hesaplamalarına göre; yoğunluk numarası ile dikey yayılım ters orantılıdır. Yoğunluk numarası az iken dikey yayılım çok, yoğunluk numarası çok iken dikey yayılım az olabilir. Ayrıca Skriabin'in eşlik sunumlarında genellikle 3, 4, 5, 6 yoğunluk numarası kullandığı görülmüştür. Dikey yayılım verileri toplanıp ortalaması alındığında bestecinin eşlik sunumlarını ortalama 20 sestem oluşan alan üzerine kurduğu ortaya çıkmıştır. Bu hesaplamaların sonucunda Skriabin op. 8 ve op. 42 etütlerden alınan kesitlerin yoğunluk karakteristiği somut hale gelmiştir.

Alan ölçümlerinde ise grafik ve tablolarla eserin dokusuna görsel ve matematiksel elle tutulur bir bakış açısı getirilmiştir. İncelenen tüm partilerdeki notaların hangi kesitlerde değişiklik gösterdiği ve nasıl bir alan içerisinde kullanıldığı grafikler aracılığıyla görselleştirilmiştir. Bu grafikler sayesinde etütlerin karakteristiğinin rakamsal karşılıkları kolaylıkla birbiriyle karşılaştırılmış, bir partinin notalarının diğerlerine göre sabit ya da serbest çizgide ilerleyişi somut olarak ortaya konmuştur.

Genel bir çıkarım yapıldığında, piyanoda 1, 2, 3 ile numaralandırılmış en pes notalar op. 42/5, op. 8/7, op. 8/6, op. 8/3'te kullanılmıştır. Bunun tersine en tiz notalara iki albümde de rastlanmamıştır.

Alan ortalamaları notaya çevrildiğinde, iki albümde de sağ elin pes notaları ile sol elin tiz notalarının çakıştığı görülmüştür. Bu sayede Skriabin'in etüt biçiminde dış partileri ayırık, iç partileri ise birbiri üzerinden geçirerek kullanmayı tercih ettiği sonucuna varılmıştır.

Uzaklık ölçümlerinde ise sol el alan hesaplamalarının sağ ele göre daha geniş olduğu görülmüştür. En dar sol el alanı op. 42/3'te 14.3, en geniş sol el alanı op. 8/9'te 45.7, en dar sağ el alanı op. 42/3'te 12.5, en geniş sağ el alanı ise op. 8/9'da 40.1 olarak hesaplanmıştır.

Teorik ve uygulamalı müzik eğitiminde bestecilerin stil ve eserleri hakkında bilgi aktarırken yoğun armoniler, hafif müzik, açık pozisyon gibi belirsiz kavramlar kullanılmaktadır. Fakat eğitim bilimlerine göre bilginin soyuttan somuta, kolaydan zora gitmesi hususu göz önünde bulundurulduğunda bu tür belirsiz kavramların açıklığa kavuşturulması gerekmektedir. Bu çalışmadaki yöntemlerle Skriabin'in op. 8 ve op. 42 etüt albümleri tek tek incelenerek etütler içinde çeşitli formüllerle ölçülebilirlik elde edilmiştir. Eserin dokusu hakkındaki kavramlar somut olarak açıklanmış, müziğin ne kadar ayrıntılı değişkenlerden oluştuğu açıkça görülmüş ve bu değişkenleri birbiriyle karşılaştırma imkanı doğmuştur.

KAYNAKLAR

Ammer, Christine. (1972). *Harper's Dictionary of Music*. New York: Harper&Row Publishers.

Apel, Willi. (1972). *Harvard Dictionary of Music*. Cambridge: The Belknap Press of Harvard University Press.

Blom, Eric. (1955). *Grove's Dictionary of Music and Musicians*. New York: St. Martin's Press Inc.

Latham, Alison. (2004). *The Oxford Dictionary of Musical Terms*. New York: Oxford University Press.

Mickey III, Daniel Dewitt. (1980). *An Analysis of Texture in Selected Piano Etudes of Chopin and Scriabin*. (Master tezi). The Ohio State University.

Nota. Skriabin, Aleksandr Nikolayeviç. (1894). *Zwölf Etüden op. 8*. Erişim: 26.02.2020. http://ks4.imslp.net/files/imglnks/usimg/f/f6/IMSLP309417-PMLP07375-Skrjabin_op.08_Zwoelf_Etueden.pdf

Nota. Skriabin, Aleksandr Nikolayeviç. (1903). *Eight Etudes op. 42*. Erişim: 26.02.2020. http://ks4.imslp.net/files/imglnks/usimg/c/ca/IMSLP12661-Scriabin_-_Op.42.pdf

Randel, Don Michael. (1986). *The New Harvard Dictionary of Music*. Cambridge: The Belknap Press of Harvard University Press.

Randel, Don Michael. (2003). *The Harvard Dictionary of Music*. Cambridge: The Belknap Press of Harvard University Press.

Sadie, Stanley. (2001). *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*. New York:

Oxford University Press.

Slonimsky, Nicolas. (1998). *Webster's New World Dictionary of Music*. Macmillan:
Schirmer Books.

EKLER

EK-1: Op. 8/1 Etüt Alan Ölçümleri

Kesit	Ölçüler	Sağ El Tiz	Sağ El Pes	Sol El Tiz	Sol El pes
1	1 – 5	57	36	46	16
2	6 – 10	58	36	46	17
3	11 – 15	64	36	49	16
4	16 – 20	62	33	48	9
5	21 – 25	65	40	55	16
6	26 – 30	58	38	46	22
7	31 – 35	57	40	41	20
8	36 – 40	64	36	52	16
9	41 – 45	65	40	47	17
10	46 – 50	77	40	65	24
11	51 – 52	81	33	65	17
Alan Ortalaması		64.3	37.1	50.9	17.2
Uzaklık Ölçümleri		Sağ El		Sol El	
		27.2		33.7	

EK-2: Op. 8/2 Etüt Alan Ölçümleri

Kesit	Ölçüler	Sağ El Tiz	Sağ El Pes	Sol El Tiz	Sol El pes
1	1 – 2	58	41	48	22
2	3 – 4	60	42	48	22
3	5 – 6	58	41	48	22
4	7 – 8	53	37	48	15
5	9 – 10	56	34	47	6
6	11 – 12	59	37	50	4
7	13 – 14	61	35	43	6
8	15 – 16	52	32	42	6
9	17 – 18	58	41	48	5
10	19 – 20	63	37	51	10
11	21 – 22	63	41	51	10
12	23 – 24	54	38	53	10
13	25 – 26	50	38	29	10
Alan Ortalaması		57.3	38.0	46.6	11.3
Uzaklık Ölçümleri		Sağ El		Sol El	
		19.3		35.3	

EK-3: Op. 8/3 Etüt Alan Ölçümleri

Kesit	Ölçüler	Sağ El Tiz	Sağ El Pes	Sol El Tiz	Sol El pes
1	1 – 11	61	34	47	22
2	12 – 22	65	34	50	17
3	23 – 33	78	27	63	3
4	34 – 44	51	25	35	3
5	45 – 55	61	35	46	8
6	56 – 66	51	34	37	13
7	67 – 77	56	33	39	13
8	78 – 88	61	34	48	22
9	89 – 99	65	38	50	18
10	100 – 110	78	32	63	3
11	111 – 121	51	22	35	3
12	122	63	51	42	27
Alan Ortalaması		61.7	33.2	46.2	12.6
Uzaklık Ölçümleri		Sağ El		Sol El	
		28.5		33.6	

EK-4: Op. 8/4 Etüt Alan Ölçümleri

Kesit	Ölçüler	Sağ El Tiz	Sağ El Pes	Sol El Tiz	Sol El pes
1	1 – 2	62	38	46	14
2	3 – 4	60	39	46	20
3	5 – 6	57	38	44	14
4	7 – 8	55	34	43	15
5	9 – 10	56	40	46	24
6	11 – 12	58	43	48	26
7	13 – 14	65	48	52	29
8	15 – 16	60	39	46	17
9	17 – 18	62	38	46	14
10	19 – 20	60	39	46	21
11	21 – 22	60	39	44	15
12	23	76	31	51	10
Alan Ortalaması		60.1	38.8	46.5	18.2
Uzaklık Ölçümleri		Sağ El		Sol El	
		21.8		28.3	

EK-5: Op. 8/5 Etüt Alan Ölçümleri

Kesit	Ölçüler	Sağ El Tiz	Sağ El Pes	Sol El Tiz	Sol El pes
1	1 – 6	68	36	53	15
2	7 – 12	70	32	55	10
3	13 – 18	63	36	51	15
4	19 – 24	68	36	56	17
5	25 – 30	65	36	51	10
6	31 – 36	65	36	51	15
7	37 – 42	70	34	55	12
8	43 – 48	67	32	51	10
9	49 – 54	65	34	51	13
10	55 – 58	80	36	63	20
Alan Ortalaması		68.1	34.8	53.7	13.7
Uzaklık Ölçümleri		Sağ El		Sol El	
		33.3		40.0	

EK-6: Op. 8/6 Etüt Alan Ölçümleri

Kesit	Ölçüler	Sağ El Tiz	Sağ El Pes	Sol El Tiz	Sol El pes
1	1 – 5	68	42	49	17
2	6 – 10	73	48	56	15
3	11 – 15	72	42	51	13
4	16 – 20	69	41	53	22
5	21 – 25	68	45	53	22
6	26 – 30	68	37	53	15
7	31 – 35	70	34	49	13
8	36 – 40	73	42	49	15
9	41 – 45	68	42	53	20
10	46 – 50	68	38	54	13
11	51 – 55	68	44	48	13
12	56 – 60	68	46	49	13
13	61 – 65	66	29	49	1
Alan Ortalaması		69.1	40.7	51.2	14.7
Uzaklık Ölçümleri		Sağ El		Sol El	
		28.4		36.5	

EK-7: Op. 8/7 Etüt Alan Ölçümleri

Kesit	Ölçüler	Sağ El Tiz	Sağ El Pes	Sol El Tiz	Sol El pes
1	1 – 7	62	38	50	14
2	8 – 14	57	36	43	16
3	15 – 21	62	33	50	14
4	22 – 28	53	29	33	13
5	29 – 35	53	29	33	11
6	36 – 42	53	28	30	10
7	43 – 49	57	33	37	9
8	50 – 56	62	38	50	14
9	57 – 63	57	36	45	16
10	64 – 70	62	37	50	14
11	71 – 77	50	29	33	2
Alan Ortalaması		57.1	33.2	41.2	12.1
Uzaklık Ölçümleri		Sağ El		Sol El	
		23.9		29.1	

EK-8: Op. 8/8 Etüt Alan Ölçümleri

Kesit	Ölçüler	Sağ El Tiz	Sağ El Pes	Sol El Tiz	Sol El pes
1	1 – 6	59	38	41	17
2	7 – 12	62	33	41	12
3	13 – 18	60	35	50	10
4	19 – 24	62	48	57	30
5	25 – 30	61	48	53	32
6	31 – 36	60	38	55	17
7	37 – 42	62	40	41	17
8	43 – 48	58	36	37	13
9	49 – 54	58	35	37	12
10	55 – 60	54	40	36	16
Alan Ortalaması		59.6	39.1	44.8	17.6
Uzaklık Ölçümleri		Sağ El		Sol El	
		20.5		27.2	

EK-9: Op. 8/9 Etüt Alan Ölçümleri

Kesit	Ölçüler	Sağ El Tiz	Sağ El Pes	Sol El Tiz	Sol El pes
1	1 – 10	72	36	56	5
2	11 – 20	77	27	56	3
3	21 – 30	61	22	49	8
4	31 – 40	77	35	56	12
5	41 – 50	75	31	51	7
6	51 – 60	72	31	59	12
7	61 – 70	62	33	52	7
8	71 – 80	76	36	53	7
9	81 – 90	77	35	56	7
10	91 – 100	79	30	53	6
11	101 – 103	60	31	48	12
Alan Ortalaması		71.6	31.5	53.5	7.8
Uzaklık Ölçümleri		Sağ El		Sol El	
		40.1		45.7	

EK-10: Op. 8/10 Etüt Alan Ölçümleri

Kesit	Ölçüler	Sağ El Tiz	Sağ El Pes	Sol El Tiz	Sol El pes
1	1 – 10	74	40	60	17
2	11 – 20	68	40	52	17
3	21 – 30	74	41	60	12
4	31 – 40	64	40	47	9
5	41 – 50	57	41	45	14
6	51 – 60	69	40	57	17
7	61 – 70	74	40	60	17
8	71 – 80	73	45	57	22
9	81 – 90	68	40	60	5
10	91 – 100	74	35	60	5
11	101 - 110	62	29	42	5
12	111 – 120	74	33	67	5
13	121 – 122	77	33	60	17
Alan Ortalaması		69.8	38.2	55.9	12.4
Uzaklık Ölçümleri		Sağ El		Sol El	
		31.6		43.5	

EK-11: Op. 8/11 Etüt Alan Ölçümleri

Kesit	Ölçüler	Sağ El Tiz	Sağ El Pes	Sol El Tiz	Sol El pes
1	1 – 5	57	37	46	26
2	6 – 10	57	32	46	19
3	11 – 15	53	32	46	12
4	16 – 20	63	33	47	12
5	21 – 25	57	37	50	21
6	26 – 30	58	38	50	14
7	31 – 35	55	32	46	14
8	36 – 40	57	33	48	19
9	41 – 45	55	38	46	19
10	46 – 50	45	33	33	14
11	51 – 54	69	57	50	14
Alan Ortalaması		56.9	36.5	46.1	16.7
Uzaklık Ölçümleri		Sağ El		Sol El	
		20.4		29.4	

EK-12: Op. 8/12 Etüt Alan Ölçümleri

Kesit	Ölçüler	Sağ El Tiz	Sağ El Pes	Sol El Tiz	Sol El pes
1	1 – 5	67	38	50	19
2	6 – 10	70	38	55	7
3	11 – 15	70	39	55	7
4	16 – 20	72	41	46	10
5	21 – 25	70	39	43	13
6	26 – 30	61	34	42	3
7	31 – 35	65	38	51	7
8	36 – 40	70	43	51	7
9	41 – 45	70	45	48	6
10	46 – 50	67	38	46	7
11	51 – 55	79	26	62	7
Alan Ortalaması		69.1	38.1	49.9	8.4
Uzaklık Ölçümleri		Sağ El		Sol El	
		31.0		41.5	

EK-13: Op. 42/1 Etüt Alan Ölçümleri

Kesit	Ölçüler	Sağ El Tiz	Sağ El Pes	Sol El Tiz	Sol El pes
1	1 – 10	58	36	37	12
2	11 – 20	65	36	55	17
3	21 – 30	69	35	48	12
4	31 – 40	63	35	51	12
5	41 – 50	62	33	50	14
6	51 – 60	60	32	37	13
7	61 – 70	64	40	42	13
8	71 – 80	58	36	48	6
9	81 – 90	62	29	41	5
10	91 – 100	57	36	36	5
11	101 - 110	65	36	53	17
12	111 - 114	65	33	57	17
Alan Ortalaması		62.3	34.7	46.2	11.9
Uzaklık Ölçümleri		Sağ El		Sol El	
		27.6		34.3	

EK-14: Op. 42/2 Etüt Alan Ölçümleri

Kesit	Ölçüler	Sağ El Tiz	Sağ El Pes	Sol El Tiz	Sol El pes
1	1 – 3	54	42	46	24
2	4 – 6	51	39	46	17
3	7 – 9	55	41	53	25
4	10 – 12	58	42	51	15
5	13 – 15	56	46	54	29
6	16 – 18	54	39	47	17
7	19 – 21	54	35	42	26
8	22 – 24	56	42	35	27
9	25 – 27	49	39	29	17
10	28 – 30	58	36	46	24
11	31 - 32	47	37	35	10
Alan Ortalaması		53.8	39.8	44.0	21.0
Uzaklık Ölçümleri		Sağ El		Sol El	
		14.0		23.0	

EK-15: Op. 42/3 Etüt Alan Ölçümleri

Kesit	Ölçüler	Sağ El Tiz	Sağ El Pes	Sol El Tiz	Sol El pes
1	1 – 3	62	49	40	34
2	4 – 6	67	54	57	39
3	7 – 9	66	53	58	41
4	10 – 12	67	51	55	41
5	13 – 15	67	54	57	39
6	16 – 18	67	55	55	42
7	19 – 21	65	51	54	43
8	22 – 24	66	57	58	41
9	25 – 27	67	53	55	45
10	28 – 30	63	51	58	42
11	31 – 33	66	57	57	41
12	34	70	58	49	34
Alan Ortalaması		66.0	53.5	54.4	40.1
Uzaklık Ölçümleri		Sağ El		Sol El	
		12.5		14.3	

EK-16: Op. 42/4 Etüt Alan Ölçümleri

Kesit	Ölçüler	Sağ El Tiz	Sağ El Pes	Sol El Tiz	Sol El pes
1	1 – 4	60	41	45	22
2	5 – 8	60	41	46	22
3	9 – 12	63	45	46	22
4	13 – 16	62	39	50	17
5	17 – 20	65	44	51	22
6	21 – 24	65	41	46	24
7	25 – 28	60	41	45	22
8	29 – 32	62	43	48	22
9	33 – 36	67	41	51	22
10	37 – 40	60	39	46	22
11	41 – 44	60	39	46	22
12	45 – 47	62	47	46	10
Alan Ortalaması		62.1	41.7	47.1	20.7
Uzaklık Ölçümleri		Sağ El		Sol El	
		20.4		26.4	

EK-17: Op. 42/5 Etüt Alan Ölçümleri

Kesit	Ölçüler	Sağ El Tiz	Sağ El Pes	Sol El Tiz	Sol El pes
1	1 – 5	61	33	52	15
2	6 – 10	61	33	52	10
3	11 – 15	61	33	52	13
4	16 – 20	62	31	47	7
5	21 – 25	63	36	48	12
6	26 – 30	60	49	36	5
7	31 – 35	61	33	38	3
8	36 – 40	68	37	53	1
9	41 – 45	68	41	53	17
10	46 – 50	72	36	48	5
11	51 – 55	72	29	48	5
12	56 – 57	48	29	29	5
Alan Ortalaması		63.0	35.0	46.3	8.1
Uzaklık Ölçümleri		Sağ El		Sol El	
		28.0		38.2	

EK-18: Op. 42/6 Etüt Alan Ölçümleri

Kesit	Ölçüler	Sağ El Tiz	Sağ El Pes	Sol El Tiz	Sol El pes
1	1 – 4	50	32	38	7
2	5 – 8	57	33	40	9
3	9 – 12	50	32	38	7
4	13 – 16	57	35	40	9
5	17 – 20	55	37	39	10
6	21 – 24	53	35	37	8
7	25 – 28	52	33	35	7
8	29 – 32	52	32	35	7
9	33 – 36	55	37	39	5
10	37 – 40	53	33	37	5
11	41 – 44	53	33	37	5
12	45 – 48	65	33	41	5
Alan Ortalaması		54.3	33.7	38.0	7.0
Uzaklık Ölçümleri		Sağ El		Sol El	
		20.6		31.0	

EK-19: Op. 42/7 Etüt Alan Ölçümleri

Kesit	Ölçüler	Sağ El Tiz	Sağ El Pes	Sol El Tiz	Sol El pes
1	1 – 4	57	33	36	9
2	5 – 8	57	35	36	9
3	9 – 12	60	39	40	11
4	13 – 16	56	39	40	11
5	17 – 20	57	33	36	9
6	21 – 24	57	35	36	9
7	25 – 28	60	41	41	12
8	29 – 32	57	35	41	9
9	33 – 36	62	41	41	12
10	37 – 40	57	35	41	9
11	41 – 44	52	35	41	16
12	45 – 47	69	36	52	21
Alan Ortalaması		58.4	36.4	40.0	11.4
Uzaklık Ölçümleri		Sağ El		Sol El	
		22.0		28.6	

EK-20: Op. 42/8 Etüt Alan Ölçümleri

Kesit	Ölçüler	Sağ El Tiz	Sağ El Pes	Sol El Tiz	Sol El pes
1	1 – 5	62	36	48	19
2	6 – 10	66	36	52	19
3	11 – 15	62	38	45	14
4	16 – 20	49	32	31	5
5	21 – 25	49	32	24	5
6	26 – 30	51	32	24	10
7	31 – 35	59	32	40	17
8	36 – 40	62	38	48	19
9	41 – 45	66	36	52	19
10	46 – 50	62	35	45	14
11	51	55	43	35	31
Alan Ortalaması		58.4	35.4	40.3	15.6
Uzaklık Ölçümleri		Sağ El		Sol El	
		23.0		24.7	